

FORSKER FORUM

NR. 121 FEBRUAR '99

Kære Statsminister

Delt ansvar mellem Forskningsministeriet og Undervisningsministeriet flytter ansvaret over i kontrolorganer - konstaterer Rektorkollegiet, som kræver bedre koordination

Rektorkollegiet kritiserer nu i skarpe vendinger ressortopdelingen mellem Undervisningsministeriet og Forskningsministeriet: Den valgte ressortopdeling er ikke hensigtsmæssig. Universiteternes sagsbehandling bliver ofte vanskelig, langsom og uigennemskuelig som følge af ministerie-opdelingen. Og når ministerierne er afskåret fra at betragte universiteterne som et hele, sker der det, "at ansvaret for udviklingen - herunder for kvaliteteten - flyttes fra universiteterne og placeres i ministeriernes kontrolorganer. Dette er en meget uhensigtsmæssig udvikling".

Så kontant lød kritikken i Rektorkollegiets henvendelse, som i efteråret blev stilet direkte til statsminister Poul Nyrup Rasmussen. I henvendelsen opfordrede rektorerne til, at der skete "en gensammenføring af ansvaret for universiteternes to sammenhængende virkefelter - forskning og uddannelse - på ministerie- og ministerplan".

Rektorerne fik ikke noget svar.

Det ligger måske i, at Statsministeren har udvist passivitet i sagen. Ved ressortopdelingen i september 1994 - hvor Frank Jensen blev forskningsminister og Ole Vig Jensen fortsatte som undervisningsminister - blev der nemlig nedsat et koordinationsudvalg for området med Nyrup selv og økonomiminister Marianne Jelved i spidsen. Det udvalg har imidlertid slumret sødt lige siden.

Dobbeltadministration

"Der går for meget tid med dobbeltadministration. Forskningsministeriet kan for eksempel sidde på ressourcerne i én sag, og Undervisningsministeriet kan definere myndighedskravene. I praksis oplever vi, at det tager lang tid at få behandlet sager; de skal igennem en kødrand, først i det ene ministerium og siden i det andet", siger Rektorkollegiets formand Hans Peter Jensen. "Et eksempel: I den aktuelle debat om 'forskningsbaseret uddannelse' er det da et problem, at det ene ministerium udelukkende ser på problemet ud fra forskningens øjne og det andet udelukkende med undervisningens".

Den seneste udvikling i universiteternes udviklingskontrakter er, at de to ministerier har udarbejdet hver deres oplæg, som ikke nødvendigvis er i overensstemmelse: **Forskningsministeriets** oplæg taler om, at de enkelte universiteter skal udarbejde forpligtende strategiplaner, idet der skal opstilles "mål og midler inden for kontraktperioden, fx et kontraktmål om gennemførelse af faglige forskningsprioriteringer (klare profil, faglige fornyelser)". Forskningsministeriet finder det samtidig naturligt at succes og bevillinger knyttes sammen: Universiteter, der opfylder ambitiøse mål, står i en gunstigere position, når der skal omprioriteres eller fordeles nye bevillinger.

Undervisningsministeriets udspil konstaterer derimod, at universitetsområdet har en "meget kompleks opgaveprofil", som gør, at resultatkontrakter er tvivlsomme som andet end nyttige dialog-instrumenter. Ministeriet kan heller ikke støtte flere former for "resultataflønning" end den eksisterende taxameter-betaling.

Enhedsområde, tak

"Vi er påført en uhensigtsmæssig struktur, fordi ministerkabalene ikke gik op engang - man manglede en minister i partiernes spil om ministerposter. Vores opfordring er, at tingene bliver koordineret bedre end nu - og at næste gang der skal laves ministerrokader, så skal vores problemer indgå med betydelig vægt, eventuelt ved at forskning og universiteter bliver et enhedsområde ...", slutter Hans Peter Jensen.

jØ

Lommesmerter 3
KU-naturvidenskabs trængsler er ikke slut med årets fyringsrunde

Stillingsstruktur 4
Udvalg foreslår halvautomatisk oprykning, så adjunkter og lektorer kan oprykkes efter fagkyndig bedømmelse...

Forskningsbaseret 6
- undervisning var tema for høring i Folketinget.

Mindre forskning 8
Kortere forskningstid og fyring af 30 deltidslærere på engelsk. Sådan skærer sparekniven på HH-K's erhvervsprog

Vejlederens roller 9
Det er en illusion at tro, at man kan opløse magtforholdet mellem vejleder og student, siger specialist i vejledning

Udviklingskontrakter 10-13
Oppositionen prøvede uden held at få Forskningsministeren til at fortælle, hvad der er ministeriets forpligtelser i udviklingskontrakterne. Men ministeren ville ikke komme med løfter om flerårige budgetgarantier ...

TEMA: Naturvidenskab

Elitær uddannelse 15
Barsk evaluering af matematik, fysik og kemi med kritik af, at der er overdreven focus på forskning - og for lidt på de studerende

KU-naturvidenskabs problemer 16
Skal KU-naturvidenskab selv løse sine budgetproblemer? Eller er det politikernes skyld, at fakultetet mangler penge? DUEL mellem politikeren og dekanen

Zoologisk grums 18
Evaluering uddeler et rødt kort til hele holdet, men når det kommer til stykket er det kun en af fem forskningsgrupper, som udvises

Universitetsloven 23
Studenternes krav

Medlemsblad for DM's universitetsansatte (ULA), DM's forskningsinstitutions ansatte, DJØF's undervisnings- og forskningsansatte (under Overenskomstforeningen), samt IDA's undervisnings- og forskningsansatte.

Bladets leder udtrykker fælles holdninger. Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Redaktion:

Lektor Leif Søndergaard, DM
Lektor Lise Lyck, DJØF
(ansv.hav. for dette nummer)
Lektor Jens Heide, IDA
Lektor Carsten Y. Hansen, DM III
Journalist Jørgen Øllgaard (DJ)
Journalist Jan Vang-Lauridsen

Redaktionens adresse:

FORSKERforum
Lyngbyvej 32 F
2100 Ø

Telefon: 39 15 30 45 lok. 242
Fax: 39 15 32 64
E-mail: Joe@magister.dk

FORSKERforum

udkommer 10 gange om året.
Bladet udkommer den første uge i hver måned.

Næste deadline: 20. februar 1999

www.forskeren.dk

Øvrige adresser:

Dansk Magisterforening
Lyngbyvej 32F
2100 Ø
Tlf. 39 15 30 45

Magistrenes Arbejdsløshedskasse
tlf. 39 15 39 15

DJØF
Gothersgade 133
PB 2126
1015 Kbh. K.
tlf. 33 95 97 00

AAK – Akademikernes A-kasse
Nørre Voldgade 29
1358 Kbh. K.
tlf. 33 95 03 95

IDA
Kalvebod Brygge 31-33
1780 Kbh. V.
tlf. 3318 48 48

IAK
tlf. 33 18 49 00

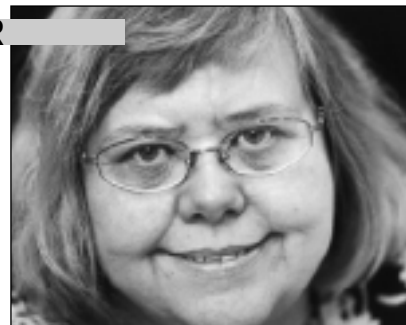
Oplag: 7.500

Grafisk Produktion:

Poul Rømer Design
tlf. 33 13 39 32

Tryk: Nørhaven

Foto: Søren Hartvig
(hvor ikke andre er anført).

Af lektor **LISE LYCK**, fmd. f. DJØF's ufo

Universiteter og forandringer

Universiteterne er centrum for forandringer i denne tid: Stillingsstruktur, Universitetsloven og udviklingskontrakter. Disse forandringer er igangsat uden for universiteterne. Universiteterne har ikke været med til at sætte dagsordenen, men har bare været halehæng til udviklingen.

Hvordan går dette til?

Det er tydeligt, at vi på universiteterne har været meget dårlige til at informere og sprede oplysning om vor dagligdag som undervisere og forskere. Hvor mange uden for vor egen verden ved for eksempel, at de fleste universitetsansatte arbejder mange flere timer end overenskomsten angiver, at mange har en arbejdstid på halvanden til det dobbelte af den normerede, og at dette overarbejde enten ikke registreres eller opsummeres med henblik på afspadsring – en afspadsring, som ikke finder sted. Det ekstra arbejde er således stort set gratis for samfundet, og afspadsring i bedste fald lige så forsinket som lønudbetalinger i Rusland. Hvis vi alle arbejdede efter reglerne ville universitetssystemet bryde sammen. Er det den virkelighed, som ændringer i stillingsstruktur, Universitetslov eller udviklingskontrakter tager udgangspunkt i?

Nej, udgangspunktet er – hvor utroligt det end kan lyde – en mistillid til universiteternes arbejdsindsats!

Bevillinger til undervisning og forskning er store, selv om de målt med international målestok er mere beskedne. Størrelsen af bevillingerne betinger et rimeligt krav om indseende i universitetsvirksomheden. Men skal dette vise sig ved en utrolig stigning i bureaukrati og administrationsudgifter?

Hvorfor laves der ikke en undersøgelse, der viser, hvor meget af bruttobevillingen, der netto ender i universiteternes formål: Undervisning og forskning?

Hvorfor formuleres der ikke mål for, hvor meget af bevillingen, der må anvendes til administration? En sådan ændring ville let give 5-10 procent mere til undervisning og forskning – og i tilgift et mere interessant arbejdsmiljø.

Men de forandringer, der synes at forestå, er yderligere bureaukratisering uden sikkerhed for bedre og mere undervisning/forskning.

I Forskningsministeriets oplæg til stormødet d. 30. november om "udviklingskontrakter" stod der bl.a.:

"Målet er ikke mindre end at lave udviklingskontrakter, som giver reel forandring på alle områder". Og i løbet af dagen blev det klart, at Forskningsministeriet forestillede sig, at dette skulle ske i foråret 1999.

Står det så galt til på universiteterne? Det er der vel ikke belæg for at tro. Ministeriet har ikke – som det ellers kræves i strategi- og managementlitteraturen – udarbejdet en situationsanalyse. End ikke universiteternes arbejde med strategiplaner m.m. i de senere år er nævnt.

Man må tilmed spørge, om indførelse af resultatkontrakter hviler på en analyse af udviklingskontrakter? Nej. På dagen berettedes om Arkitektskolens og SFI's erfaringer. Der blev fortalt om både fordele og ulemper, og der var intet heri, der tilslagde, at udviklingskontrakter var en ubetinget god ide, der selvfølgelig måtte indføres alle steder. Situationen blandt de 20 andre institutioner med kontraktstyring – Statens Bilinspektion, Lufthavnsvæsenet etc. – blev heller ikke omtalt. Hvor er dokumentationen for udviklingskontraktens kvalitet som generelt styringsinstrument?

Universiteternes formål – undervisning og forskning – er snævert forbundne. Ikke desto mindre relaterede Forskningsministeriets udspil sig alene til forskningen. Undervisningsministeriet var end ikke repræsenteret.

På universiteterne er vi ikke modstandere af forandring. Men vi ønsker, at systemændringer finder sted på et velunderbygget grundlag, der fremmer universiteternes formål. Vi ved, at forandringer koster, og da vi ønsker at tage hensyn til samfundsmæssig efficiens og nytte, ønsker vi ikke forandringer for forandringernes skyld, men fordi de vurderes at styrke universiteternes virke og samfundet.

LISE LYCK er nyvalgt fmd. for DJØF's UFO-udvalg (undervisnings- og forskningsområdet), efter at lektor Birgit Jæger ønskede at trække sig tilbage med henvisning til, at hun igen vil bruge mere tid på at forske.

Lise Lyck er lektor ved Institut for Ledelse, Politik og Filosofi ved Handelshøjskolen i København.

Lommemesmerter

Efter en omfattende sanering balancerer KU-naturvidenskabs budget fra år 2000, men i år vokser gælden

I virkeligheden burde vi måske have fyret for 10 millioner kroner ekstra, så kunne vi have brugt pengene til gældsafbetalinger, men vi har altså ikke villet bruge afskedigelser til gældsafbetalinger. Men vores gæld risikerer at vokse meget i år”, siger dekanen Henrik Jeppesen, KU-naturvidenskab, efter at fakultetsrådet har besluttet en saneringsplan for fakultetet.

Naturvidenskab på KU mangler penge. Og selvom fakultetet, som bebudet, bortskærer godt og vel 70 VIP’ere og 55 TAP’ere fortsætter underskuddet med at vokse til den forkerte side af 60 millioner i år, da det først er i næste regnskabsår, at besparelserne slår igennem. Og med beskærelsen af taxametrene som beskrevet i forslaget til finansloven i år 2001 kan KU-naturvidenskab se frem til en nedskæring på ca. 3 millioner kr. Dekanen forventer ikke, at fyringer bliver nødvendige af den grund, da han regner med, at der kommer flere studerende igennem systemet i de kommende år.

Fælden for KU-naturvidenskab klappede i fjor, da det blev en realitet, at hverken Forskningsministeren eller rektor kom med en pose penge til at dække fakultetets gæld på ca. 40 mio. kroner. Ifølge dekanen er gælden primært opstået, fordi regeringen ikke vil betale prisen, som det koster at uddanne naturvidenskabelige kandidater.

Saneringsplan

For at løse den økonomiske krise vedtog et enigt fakultetsråd en omfattende saneringsplan. Af planen fremgår det, at de skal reducere antallet af stillinger med 70 inden for VIP-gruppen og 55 inden for TAP-gruppen. Konkret betyder det, at nyansættelser sættes i stå og at de ældre ansatte (55-67 årige) tilbydes frivillige aftrædelsesordninger, også kaldet bronzehåndtryk. I gennemsnit skal fagene skære 13-15%, men geografi og geologi slipper med hhv. 3% og 9%. I hele VIP-årsværk betyder det eksempelvis, at fysik skal reduceres med 13, zoologerne 7, kemikerne 8, mens geograferne og geologerne skal skære hhv. 1,5 og 3.

Selvom fakultetet kan se frem til en stor gæld og nedskæringer på 3 millioner kr, er Jeppesen ikke pessimist. ”Hvis der ikke sker ulykker, så balancerer vores budget, men der er som sagt yderligere nedskæringer på vej ifølge forslaget til finansloven for år 2001, hvor taxametrene reduceres. Og jeg tror ikke, at det bliver vanskeligt at tiltrække forholdsvis flere

studerende”, siger Jeppesen. Når han alligevel ikke er pessimist, er det fordi, at Det naturvidenskabelige fakultet for alvor har fået flere studerende igennem deres uddannelse på kortere tid.

Intern strid

Fakultetsrådets plan har fået en hård modtagelse internt. Fællestillidsmanden på KU-naturvidenskab, Leif Søndergaard, har kritiseret besparelsesforslaget for at være usolidarisk, da geograferne og geologerne slipper meget lettere end de øvrige fag.

Andre kilder peger på, at det er uheldigt, når dekanen er geograf, da det virker som om, han holder hånden over sine egne. Men dekanen afviser denne insinuerende kritik: ”Til det vil jeg blot sige, at et enigt fakultetsråd med repræsentanter fra alle fagområderne har vedtaget denne plan, og fakultetsrådet har diskuteret belastningerne i form af forskning og undervisning”.

Anders Bøssing, der er tillidsmand på Kemisk Institut, undres over, at der optræder 16 løslærerstilling i budgettet, og at der er afsat 7 millioner til apparatur. ”Det er uholdbart, at være nødt til at ansatte løslærere i en situation, hvor man skal fyre faste lærere”, siger han og uddyber: ”Jeg er udmærket klar over, at det ikke er muligt helt at undgå løslærere, men man kunne reducere antallet så meget så muligt, og samtidig – i en kort periode – overføre pengene til betaling af faste stillinger.

Ifølge dekanen er de 16 løslærerstilling et absolut minimum. ”Og jeg kan garantere, at der kun bliver brugt et absolut minimum til apparatur, og kun hvor det er absolut nødvendigt, men vi kan ikke bare sætte tiden i stå, man er nødt til at have apparatur, når man er ansat som naturvidenskabsforsker. Men jeg regner også med, at hovedparten af de 7 millioner vil blive brugt til afbetaling af vores gæld”, siger Jeppesen.

Tilfreds med frivillig aftrædelse

Til gengæld er Leif Søndergaard glad for, at dekanen efter nogle hårde forhandlinger har accepteret, at en del af afskedigelserne skal findes ved frivillig aftrædelse. De 60-67-årige tilbydes et håndtryk, hvor de tildeles 6 måneders lønnet orlov og 7 måneders løn (eller 4 års pensionsindbetalinger). De 55-69-årige kan af juridiske grunde ikke tilbydes orlov, men tilbydes en ligeså attraktiv ordning.

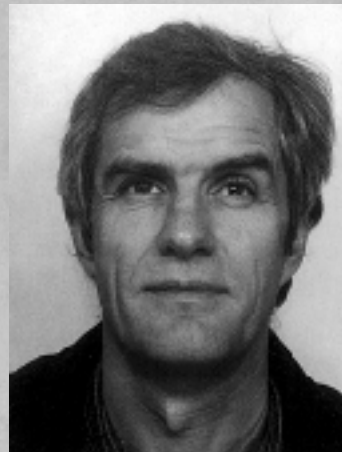
Fristen for tilbagemeldingen om frivillig aftræden er d. 1. februar, og dekanen tør ikke gætte på, hvor mange der benytter sig af tilbud om frivillig aftrædelse, men mener ikke, at der er nogen vej uden om fyringer (FORSKERforums nyhedsside www.forskeren.dk følger sagen).

Nepotisme?

Fakultetet melder snart ud, hvor mange der skal fyres. Det er så institutledelserne, som udstikker de områder som skal beskæres, mens fakultetsrådet igen definerer de såkaldte objektive kriterier, som skal ligge til grund for de decidede fyringer.

Skeptikere har påpeget, at proceduren indebærer fare for, at institutlederne kan udøve nepotisme, dvs. holde hånden over egne forskningsområder. Såfremt noget sådant skulle forekomme, henviser dekanen til, at der kan klages til fakultetet. En institutleder har allerede fået en næse for at være vel hurtigt ude med verbale fyringstrusler.

v/

Museumsinspektør Niels Engberg er midlertidigt konstitueret som formand for DM's afdeling for forskningsinstitutionsansatte (afd. III), idet Ingrid Salinas efter eget ønske fratræde ved årsskiftet. Ingrid Salinas ville påny hellige sig arbejdet på GEUS. <I>red.

Halvautomatisk oprykning

En ekspertgruppe under Forskningsministeren foreslår en forenkling af stillingsstrukturen, så der ikke skal åbent stillingsopslag til, før man kan oprykkes fra adjunkt til lektor samt fra lektor til professor

Adjunkter kan måske se frem til, at de ikke risikerer at blive overhalet indenom i den frie konkurrence af folk udefra, når de søger om lektorat. I fremtiden skal man nemlig kunne oprykkes fra adjunkt til lektor og fra lektor til professor. Det betyder, at adjunktet skal være en fast stilling. Og det betyder, at lektorer, som er professorable – men ikke har været så heldige, at der tilfældigvis blev opslået stillinger på deres område, alligevel kan få deres professortitel.

Adjunkten eller lektoren skal selv indstille sig til oprykning. Hvis et fagkyndigt bedømmelsesudvalg bedømmer personens meritter positivt sker der oprykning.

Sådan lyder det radikale forslag til en ny stillingsstruktur, som et ekspertudvalg nedsat af Forskningsministeren er kom-

cedure. Universiteterne skal nemlig fortsat have mulighed for at opslå alle typer stillinger i åben konkurrence samt rekruttere kvalificerede på alle niveauer. Man bibeholder således de gængse måder til stillingsbesættelser.

Meriteringsmodellen

Ekspertudvalget døber forslaget ”meriteringsmodellen”. De henviser til inspirationen fra den norske professormodel, og siger at den eneste forskel fra den nuværende model er, at personer i strukturen kan oprykkes til lektor eller professor uden opslag.

Det vil fortsat være fagkyndige bedømmelsesudvalg, der ud fra almindeligt anerkendte kvalifikationskrav skal afgøre om en forsker kan siges at have meriteret sig fagligt til et højere niveau. Det fastslås dog, at lektorstillingen fortsat skal være en attraktiv slutstilling.

Adjunkten kan inden for en given årrække – fx 3-5 år – anmode om en faglig bedømmelse til lektorniveau. Bedømmelsen skal indrage såvel forsknings- som undervisningskvalifikationer – og den må kun undtagelsesvist basere sig udelukkende på forskningskvalifikationer. En af Ekspertudvalgets underforslåede kritikker er således, at der i dag lægges for lidt vægt på undervisningskvalifikationerne.

Ved professoroprykningen skal derimod især forskningskvalifikationerne som skal vurderes.

Implikationen af disse anbefalinger er, at undervisningssiden i lektors stillingsbeskrivelser ”kvalifikationskrav” og ”stillingsindhold” skal justeres, foreslår udvalget.

Ekspertudvalget foreslår, at den supplerende forskningsstillingsstruktur bør bortfalde, dvs. forsknings-adjunkture, -lektorater og professorater. Det er en logisk følge af, at karrierevejene forenkles.

I princippet nedlægges de såkaldte post-doc’er også. Der vil dog stadig være mulighed for ”midlertidige projektansættelser”.

Heller ikke mulighederne for at ansætte timelønnede undervisere er reduceret. Udvalget er således ikke faldet for fristelsen til at forslå fastansatte undervisere.

Fastansættelser for eksterne forskningspenge

Ekspertudvalget primære anbefaling er, at ”heltidsansættelser i ordinære stillinger bør udgøre den altovervejende andel af de ansatte, idet universiteterne må tilstræbe forskningsbaseret uddannelse”. Samtidig afskaffes de løse forsknings-

ansættelser stort set, og universiteterne får selv ret til at oprette professor-stillinger.

En væsentlig – indirekte – følge heraf er, at universiteterne i fremtiden i større omfang må basere nogle af sine faste stillinger på løse bevillinger. Universiteterne kan således lave et skøn over niveauet for deres eksterne bevillinger, og fastansætte personer på normale vilkår for disse penge.

Spørgsmålet er så, hvad universitetet gør, hvis de eksterne bevillinger svigter. Er det så de samme folk, som kom ind på de eksterne bevillinger, der skal fyres – eller er ansættelsesusikkerheden så lige stor for alle?

Denne problematik er traditionelt ikke helt uvæsentlig for forskningsinstitutioner, når en ny struktur skal sættes i værk. Den usikkerhed diskuterer udvalget ikke, eventuelt med henblik på særlige incitamenter.

Ingen dimensionering

Ekspertgruppen har fremlagt et hovedpapir, som der stort set er enighed om. Herudover har enkelte medlemmer fremlagt deres oplæg til gruppen. Og heraf fremgår elementer, som det samlede udvalg ikke har taget stilling til.

I AC-direktør Martin Teilmanns indspark indgik således som et væsentligt element, at et stort problem i den eksisterende stillingsstruktur er, at der ikke er en normering af antallet af tidsbegrænsede stillinger. Han foreslog således, at der for eksempel blev sat et maksimum for løansættelser ved det enkelte institut – eller ved at tidsbegrænsede ansættelser skal have et risikotillæg, som i praksis ville begrænse arbejdsgiverens appetit på den type stillinger.

Denne normerings-problematik tager det samlede udvalg ikke stilling til, selv om det faktisk er et af de store problemer i den eksisterende stillingsstruktur, hvor antallet af løse stillinger uden for den ordinære struktur er vokset i omfang. Der har ikke været nogen tilskyndelse til, at arbejdsgiverne fastansatte, når de kunne få en løstansat billigere og uden forpligtelser på længere sigt.

Professorlønnen

Det er ikke et enig udvalg, som står bag forslaget om halvautomatisk oprykning til professor. Et medlem – KVL-administrationschef Ernst Gravesen – mener, at professorater er en slutstilling, som altid bør opslås og dermed søges.

Ekspertgruppen gør opmærksom på, at modellen er betinget af, at institutionerne selv kan oprette professorater. Det er en

met frem til. Forslaget skal angiveligt virke fremmende på den kommende forskerrekuttering, idet karrieremulighederne bliver mere klare, når adjunkter går ind til en fast ansættelse (hvis de bedømmes positivt), og antallet af slutstillinger – professorater – forøges. Forskerkarrieren skal gøres mere attraktiv, og midlerne er bl.a. større tryghed i ansættelsen fra starten.

Udvalget kalder selv forslaget for et supplement til den kendte ansættelsespro-

Nyt universitet?

- for forskning og undervisning i pædagogik,
lyder forslag fra Undervisningsministeriet

ny mulighed, som i den nuværende ordning er begrænset af, at det er Finansministeriet, som har monopol på at uddele lønramme 37-stillinger, herunder professorstillinger. Men der ligger omvendt også en begrænsning for institutionerne i, at nye stillinger skal finansieres.

Gruppen tager heller ikke stilling til lønspørgsmålet – og det deraf afledte finanseringsproblem.

RUC-prorektor Karen Sjørup rejser ellers spørgsmålet i sit indspark. Hun opererer med en adskillelse mellem ansættelse og akademisk titel. Det betyder, at der heller ikke behøver at være en sammenhæng mellem løn og titel. Med en professortitel følger således ikke automatisk en løn svarende til lønramme 37/38 (professor-lønnen i dag). Professoransættelsen kan derimod ske på overenskomstvilkår, og aflønningen kan gerne være et professor-tillæg oven på det lektortillæg, som personen fik i sin tidligere funktion, lyder forslaget fra RUC-prorektoren.

Bag dette forslag ligger en filosofi om, at danske lektorer – som er professorkompetente - i dag har brug for titlen, når de tager til udlandet. For dem er titlen vigtig – og lønnen kommer så i anden række.

Det samlede udvalg tager ikke stilling til dette forslag - og der er derfor heller ikke økonomiske beregninger af, hvor meget et løft fra lektorløn til en ny professorløn vil koste. Sådanne beregninger – der viste, at der ikke er så stor afstand mellem lektorløn med tillæg og den nye professorløn – kunne ellers have taget noget af luften ud af forventelige indvendinger af økonomisk karakter.

Hvad gør Forskningsministeren?

Ekspertgruppen er udpeget i deres ”personlige egenskaber”, hedder det. Det betyder, at de ikke er udpeget som institutionsrepræsentanter. Det har imidlertid ikke betydet, at gruppen har stillet forslag, som ikke er set før. Adjunkt-sikkerhed og mulighed for professor-oprykning er således et gammelt fagforeningskrav. Mere konservative kræfter – og dem har KVL-administrationschefen i udvalget været talsmand for – har imidlertid betænkeligheder ved den halvautomatiske professoroprykning, idet det frygtes, at det vil udhule professortitlens autoritet.

Spørgsmålet er så, om Forskningsministeren finder forslaget værd at gå videre med. Det vil den nærmeste fremtid vise.

jø

NOTAT: Anbefalinger til en ny stillingsstruktur for universiteterne.

Den rådgivende ekspertgruppen bestod af KVL-administrationschef Ernst Gravesen, RISØ-programleder Per Michael Johansen, Direktør Karen Siune (Forskningsanalyseinstituttet), RUC-prorektor Karen Sjørup, AC-direktør Martin Teilmann.

Den pædagogiske forskning – især udenfor folkeskoleforskningen - skal styrkes. Forskning i lære- og udviklingsprocesser, fag og pædagogik samt forskning i uddannelsernes samfundsrolle skal derfor samles. Der skal oprettes en særlig institution for dette område med base i københavnsområdet. Det bliver en selvstændig universitetslovs-institution, Danmarks Pædagogiske Universitet.

Sådan lyder oplægget i et notat fra Undervisningsministeriet om den fremtidige placering af forskningen inden for det pædagogiske område, herunder om folkeskolelæreres og pædagogers efter- og videreuddannelse.

Oplægget indgår i Undervisningsministerens institutionsredegørelse, som skal debatteres i Folketinget den 4. februar. De involverede institutioner har derimod høringsfrist den 12. februar.

Lærerhøjskolens placering

Hovedtanken i oplægget er, at forskning i pædagogik og uddannelse samt de pædagogiske kandidatuddannelser placeres under den nye institution. Det betyder i praksis en sammenlægning af Danmarks Lærerhøjskole, Danmarks Pædagogiske Højskole og Danmarks Pædagogiske Institut.

Danmarks Lærerhøjskole – som er den eneste forskningsbaserede uddannelse – er den største institution, som indgår i modellen.

Mange af elementerne imødekommer da også DLH's egne visioner for området. Ambitionerne er blandt andet at blive samlingspunkt for den pædagogiske forskning og uddannelse. Og man vil gerne være med til at oprette en ”forskerskole” i alliance med lignende institutioner i Aalborg, Odense, ved Københavns Universitet.

Giver forslaget nye muligheder for Lærerhøjskolen, så må institutionen omvendt også se frem til en større fokusering af aktiviteterne. Forslaget tager udgangspunkt i, at en evaluering af DLH i efteråret fastslog, at DLH's pædagogiske forskning var for spredt og for uensartet, og institutionen har for svært ved at løse hele den opgave, som den er pålagt.

Der vil således være nogle af de andre institutioner, som også medbringer forskningskompetencer, som ikke findes på Lærerhøjskolen. En umiddelbar konsekvens for nogle løst ansatte på Lærerhøjskolen, som ikke har deres rod i DPU's kerneaktiviteter, vil være, at de må se i øjnene, at deres arbejdsfunktioner i fremtiden placeres ude på de regionale cvu'ere (centre for videregående uddannelser).

Seminarierne taber

Udspillet hvad angår den pædagogiske uddannelse og forskning har rodet op i gamle interessemodsatninger af faglig og politisk karakter.

Der er den historiske modsætning mellem pædagoger og lærere. Men der er først og fremmest institutionsslagsmålet om lærernes videreuddannelse mellem Lærerhøjskolen og seminarierne (se FORSKERforum 117, september 98). Og her ser seminarierne ud til at blive taberne for selv om efteruddannelserne skal bevare en rimelig geografisk spredning, så skal videreuddannelsen i fremtiden være forskningsbaseret – og dermed afvikles i relation til DPU, som skal sikre ”forskningstilknytningen” til aktiviteter. ”Herved understøttes en forskningsbaseret uddannelse, også gennem opkvalificering af et antal seminarielærere gennem en ph.d.-uddannelse og en uddannelsesbaseret forskning gennem forskernes aktive medvirken i efteruddannelse”, hedder det i oplægget.

De 18 lærerseminarier og de 32 pædagogseminarier tilknyttes cvu-centrene. De bevarer suveræniteten over deres respektive grunduddannelser, men afgiver suveræniteten over efter- og videreuddannelsen til centrene.

Seminarierne havde ellers foreslået, at de skulle overtage en del af Lærerhøjskolens efteruddannelse. Nu skal de til at samarbejde i de 4-6 regionale cvu'ere (centre for videregående uddannelse).

De regionale seminarier kommer således ud i hård konkurrence, og det bliver et af de politiske slagsmål i den kommende tid. Den jyske ”motorvejsmafia” – politikere som kæmper hårdt for privilegier til deres valgkredse – kan gå på barrikaderne for at forsvare deres lokale seminariers interesser.

NOTAT om forskning inden for det pædagogiske område ... Udkast til høring, Undervisningsministeriet, januar 1999-02-02

REDEGØRELSE om de videregående uddannelsers institutionelle struktur. (Undervisningsministeriet, december 1998)

Forskningsbaseret

Politikerne fik ikke argumenter for at underminere universiteternes forskningsbaserede undervisning ved stor konference. Men universiteterne fik påtalt, at man ikke har undervisningen klart prioriteret

FOLKETINGET. Høring om forskningsbaseret undervisning d. 20 januar (arrangeret af Folketingets forskningsudvalg og uddannelsesudvalg i fællesskab)

"Forskningsbaseret undervisning er ikke dyr. Der er således mellemuddannelser – seminarier fx – som er langt dyrere end universiteterne pr. studerende. Der undervises i mindre hold og der er mere konfrontationsundervisning. Fra politikernes side er det således ikke et økonomisk spørgsmål om universiteterne fortsat skal have 'forskningsbaseret undervisning' – det er et politisk valg ..."

Lektor Per Fibæk Laursen havde en kontant pointe ved høringen om den forskningsbaserede undervisning. Den kommenterede direkte den dagsorden,

dogme: "Det er et dogme, når studenterne undervises af en hær af undervisningsassistenter og eksterne lektorer – det vil sige, at der undervises i større omfang af lærere, som ikke er aktive forskere", konstaterede han.

Med et udfald mod humaniora og samfundsvidenskab – hvor "frikøb fra undervisning har grebet om sig blandt de faste lærere" – konstaterede Olesen Larsen, at det vigtige spørgsmål var, om undervisningen har et aktivt forhold til viden.

Kræver universitetsundervisning, at lærerne er aktive i forskning og kan viden opnå på anden måde, spurgte Olesen Larsen. Det samme spørgsmål stillede han samtidig til de mellemuddannelser, som så gerne vil have bachelortitlen (seminarierne, sygeplejesker m.fl.): "Om der ikke er bedre måder at sikre sig fornyelse af undervisningen end 'forskningsbaseret undervisning' ..."

DTU-rektor Hans Peter Jensen imødegik Olesen Larsen med en kontrapunktisk påpegning af det farlige i resonnementet: at ville universitetet ikke fortsætte uanfægtet uden at man holdt den forskningsbaserede undervisning op som idealet? DTU-rektoren mente tydeligvis nej.

Opfordring: Klarere fokus på opgaverne

Centerleder Christian Thune fra Evalueringscentret – som beskæftiger sig med undervisningssiden – kritiserede universiteterne for at være for lidt opmærksomme på deres prioriteringer.

Centerlederen fremlagde en rapport baseret på 39 evalueringer af videregående uddannelser. Rapporten konkluderer, at universiteternes forskere ikke bruger 40-50 procent af deres tid på undervisning. Det er ellers "principielt set" det måltal, som de fleste institutioner og uddannelser opererer med, mener rapporten.

I praksis er der imidlertid stor variation i, hvor meget af undervisningen, der leveres af faste lærere med forskningsforpligtelse. I bunden ligger HA på Handelshøjskolen i København med kun 14,4 procent, mens RUCs undervisning har en fastlærerdekning på 70 procent.

Der er også forskel mellem hovedområderne, hvad angår fastlærerdekning. De naturvidenskabelige og sundhedsvidenskabelige hovedområder er de særligt forskningsintensive, bl.a. fordi de har taxametre der styrker fastlærerdekningen samtidig med at forholdet mellem forsk-

nings- og undervisningsårsværk er fordelagtigt. Det modsatte gælder samfundsvidenskaberne og i mindre grad humaniora, hvor der er en del undervisning, som varetages af løslærere uden forskningsforpligtelser.

Rapporten konstaterer, at en for intensiv forskningsbaseret undervisning kan være et problem, fordi undervisningen så bliver abstrakt og kompliceret, hvorfor forskningsbaseret undervisning bør nedprioriteres af hensyn til de studerende.

Men mange fagområder har et problem, konkluderede Thune: De opfatter sig hovedsagelig som forskningsinstitutioner, men bør i højere grad få et realistisk forhold til deres faktiske opgaver. Spørgsmålet er i den forbindelse, hvorledes studenterne bibringes "en kritisk og analytisk tilgang". Det bør universiteterne fokusere mere på gennem

- defineret af minimumskrav til den forskningsbaserede undervisning
- større differentiering i undervisningen mellem områder (herunder taksametre) og mellem undervisere (kategorier),
- en klarere prioritering af målet med deres virksomhed.

Thune understregede, at hans opfordring var rettet mod en større opmærksomhed mod opgaven "undervisning". Han frarådede udtrykkeligt ansættelsen af heltidsundervisere.

De mellemlange videregående uddannelser

Konferencen var velbesøgt med repræsentanter fra såvel universiteter og de mellemlange videregående uddannelser. Der var få indlæg, som anbefalede underminering af den forskningsbaserede undervisning som universiteternes grundlag.

Der var omvendt indlæg fra universitetsside som direkte advarede mod underminering af forskningsbaseret undervisning på bachelortrinnene, for eksempel ved at titlen tildeles uddannelser (lærere, sygeplejesker m.fl.) uden at disse uddannelsers forskningsbaseret undervisning og undervisernes faglige fornyelsesmuligheder prioriteres klart.

Repræsentanterne fra de mellemlange uddannelser benyttede underligt nok ikke anledningen til at slå særligt på, at deres faglige udviklingsmuligheder skal forbedres frem for indlæringen af professionsfærdigheder.

Høringen var særdeles velbesøgt med knap 200 deltagere.

som dagbladet POLITIKEN nogle dage før havde prøvet at stille med forslaget om fastansatte fuldtidsundervisere uden forskningsret og pligt. POLITIKEN havde gjort Danmarks Forskningsråds gamle forslag til en nyhed.

På høringen var der ingen, som ville diskutere fuldtidsundervisere. I det hele taget var der ikke meget at komme efter, hvis nogle politikere havde troet, at de kunne hente argumenter for at underminere det som universitetsfolkene vedholdene kaldte universiteternes basis og særkende: Den forskningsbaserede undervisning.

Et dogme?

Tidligere Grundforskningsfonds-direktør Peder Olesen Larsen prøvede at kalde den forskningsbaserede undervisning et

Samfundsfagene

Blød evaluering af samfundsfagene, men KU-samfundsfag/-statskundskab kritiseres for, at studenterne ser for lidt til de faste lærere

Uddannelserne i statskundskab, forvaltning og samfundsfag må arbejde mere sammen. Statskundskab i Århus og samfundsfag/statskundskab i København må overveje studieformernes betydning for at nedbringe lange studietider (4 ud af 10 bruger mere end 8 år). Og forvaltningsuddannelserne må stramme op på den omfattende brug af projektarbejde, og kursusundervisning opprioriteres.

Fagene kan altså lære af hinanden. Så salomonisk lyder hovedanbefalingen for fagene i evalueringsrapporten for fagene.

Overordnet konstaterer styregruppen, at fagene supplerer hinanden med hver deres særpræg. Statskundskabsuddannelsen i Århus er meget styret og præget af traditionen fra jura og økonomi, mens uddannelsen i København er præget af en humanistisk uddannelsestradition. Forvaltningsuddannelserne på RUC og i Ålborg bærer præg af at være etableret som alternativer til de to gamle uddannelsessteder, med miljøer som er mere anvendelsesorienterede i arbejdet med politiske og administrative problemstillinger. Til gengæld vurderes basis-strukturen på RUC – som det fremgår af næsten alle 'mainstream'-evalueringer af centerstrukturen – som problematisk: Styregruppen

er ikke overbevist om, at bachelorstuderne er tilstrækkelig videns-funderede til at gå i gang med et kandidatstudium.

For mange løslærere ved KU

Evalueringen berører den aktuelle diskussion om "forskningsbaseret undervisning" – uden at nævne problematikken som sådan.

Århus-statskundskab anbefales en større brug af holdundervisning (*i stedet for forelæsninger? red.*). Men ikke mindst er styregruppen skeptisk ved storholdsundervisning ved KU-samfundsfag, som kritiseres for, at alt for megen undervisning på bachelortrinet varetages af løslærere. Der er således studenterudsagn om, mange af dem kun havde oplevet én fastansat underviser i løbet af de tre første studieår. Statistikken fortæller, at under en tiendedel af undervisningen på bachelortrinet varetages af faste lærere på KU – mens det er over halvdelen i Århus og på RUC.

"Styregruppen finder det kritisk, at de fastansatte undervisere fylder så lidt på KU", hedder det i rapporten. Dels er fraværet et kvalitetsproblem for de studerende – som også sætter spørgsmålstegn ved undervisernes faglige og pædagogiske

evner – dels smitter det også af på de eksterne undervisere. Manglen på fastansatte gør det sværere at være ekstern underviser, eftersom fastansatte undervisere bør og skal være dem der præger institutionen og inddrager de eksterne undervisere i fagets kultur. Dette synes ikke at være tilfældet på samfundsfag i København, hedder det i rapporten.

Styregruppen foreslår en midlertidig løsning, hvor fastansatte undervisere flyttes fra kandidatuddannelserne til bachelortrinet – og hvor eksterne undervisere i højere grad indgår på kandidatuddannelsen.

Styregruppen undlader imidlertid her at tage stilling til, at de fastansattes andel af undervisningen på kandidatuddannelsen i KU-samfundsfag - statistisk set – også ser ud til at være særdeles lav: Mens tre-fjerdedele af Århus-undervisningen på kandidattrinet varetages af fastansatte undervisere, så er det kun en-fjerdedel i København.

jø

"Statskundskab, forvaltning/administration og samfundsfag" (Evalueringsrapport, offentliggjort 22. 1)

Nyt debatforum

- springer ud af protestskrivelse mod den nye ansættelsesbekendtgørelse

Knap 250 universitetsforskere skrev skrevet før årsskiftet under på en protest mod den nye ansættelsesbekendtgørelse. Opbakningen har nu fået initiativtagerne - forskningsprofessor Ib Bondebjerg og lektor Tania Ørum, begge fra KU-humaniora – til at starte et uformelt debatforum om universitetsforhold. Der lægges ud med en høring om udviklingskontrakter.

Debatforum'et er etableret udenfor fagforeningerne som en uafhængig basisorganisation, hvor bl.a. ansatte på universiteterne kan diskutere universiteternes forhold og universitetspolitik, fortæller Tania Ørum. "Det er primært en protest mod forsøgene på at styre universiteterne ned i detaljen. Det er ikke en protest mod en 'dårlig ledelse', som dagsordenen hedder i Forskningsministeriet. Det er heller ikke en protest mod fagforeningerne, selv om vi nok er noget forundrede over de tilsyneladende modstridende og vage signaler, der kommer herfra i universitetspolitiske spørgsmål", siger talskvinden.

Debatforum'et kan kontaktes pr. e-mail: uniforum@coco.ih.ku.dk

Protest mod ansættelsesbekendtgørelsen

Protesten mod ansættelsesbekendtgørelsen blev kaldt "Kritisk front mod Forskningsministeriet" og var rettet mod en svækkelse af fagligheden, legitimiteten og åbenheden i universiteternes arbejde. Underskriverne så den nye bekendtgørelse som "et led i en række tendenser til at ville strømline og styre universiteterne og den frie forskning efter tankegange, som hverken kan betegnes som i overensstemmelse med moderne, decentral ledelsesfilosofi eller i overensstemmelse med universiteternes grundlag: Den frie forskning og autonomi". Bekendtgørelsen ses som en truende underminering af fagkyndigheden, idet den nye bekendtgørelse risikerer at skabe en uklar og uhensigtsmæssig sammenblanding af fagkyndig prioritering og ledelsesmæssigt ansvar. Protesten opfordrede kraftigt til at bekendtgørelsen tages af bordet og at der i stedet arbejdes med at forbedre proceduren inden for den gamle bekendtgørelses rammer.

Den mest prominente underskriver er

nobelpristageren Jens Chr. Skou, Biofysisk Institut, Aarhus Universitet. Men også lederen af den danske "magtudredning", AU-professor Lise Tøgeby og Weekend-Avisens kendte kolumnist AU-professor Jørgen Grønnegård Christensen er blandt underskriverne.

Underskriverne stammer hovedsagelig fra humaniora og samfundsvidenskab, mens naturvidenskab ikke optræder talrigt.

"Vi har fået mange positive reaktioner fra folk, som først bagefter blev opmærksom på protest-skrivelsen. Men der er da også nogle, som ikke har villet skrive under. Enten fordi de har en pragmatisk holdning, hvor man går ud fra at problemerne med ansættelsesbekendtgørelsen ordnes lokalt, sådan at bedømmelsesudvalg altid pålægges at prioritere mellem ansøgerne. Og endelig har der da også været nogle, som mener, at den nye ansættelsesbekendtgørelse faktisk er god ...", slutter Ørum.

jø

Kriseløsning: Mindre forskning

Kortere forskningstid for de faste lærere samt fyring af over 30 deltidslærere på engelsk. Sparekniven på HH-K's erhvervsprog rammer ensidigt, siger engelsk...

Mere konfrontationsundervisning og mindre forberedelsestid. Det videnskabelige personales forskningsprocent skal sænkes fra 37,6 til 34 pct. (den individuelle, gennemsnitlige forskningstid for de forskningsansatte). Samtidig skal dekanen søge at genforhandle den lokale forberedelsesnorm-tid nedad for de faste lærere, så den fx bliver 3,5 time – svarende til normen for eksterne lektorer.

Sådan hedder fakultetsrådsflertallets løsning på sparekravene på det erhvervsproglige fakultet ved Handelshøjskolen i København. Det lyder som en nødløsning efter grønthøsterprincippet, hvor alle rammes lige hårdt.

Engelsk: Skær på administrationen

Nedskæringerne rammer imidlertid skævt, siger repræsentanter for det største sprogfag, engelsk. Engelsk rammes nemlig ekstra hårdt for at beskytte nogle af de mindre sprogfag. Der vil også ske nedskæringer af undervisningsudbuddet på ca. 30.000 timer – og det kommer især til at ramme 30-35 timelærere på engelsk-faget. Og det er ikke rimeligt at lade en nedskæring ramme så ensidigt på engelsk-fag for at bevare faste stillinger for lærere i småfag, der har meget få studenter, lyder de mest utilfredse røster på det store fag.

Kritikerne fra engelsk foreslår i stedet, at der ses kritisk på udgifterne til det administrative personale på fakultetet, som

nødløsning, som gør, at heller ikke engelsk løber rundt. Det sker, når man fjerner vores løslærere, som har været en af forudsætningerne for, at vi har kunnet tjene penge til de andre fag”, siger en kilde, som ønsker at være anonym.

Engelsk har tjent penge

På engelsk står fagets lærere ikke bare over for, at deres forskningstid og forberedelsesnorm forringes. Den store stab af ca. 35 timelærere – hvoraf mange har været ansat som løslærere i årevis – må også se sig om efter andet arbejde. Her står man for halvdelen af alle fakultetets aktiviteter, men man er det eneste område, som har overskud. Engelsk har den største aktivitet på fakultetet og i årevis har man således været med til at tjene penge hjem til de øvrige områder. Det har faget bl.a. kunnet gøre i kraft af den store studenterøgning til det populære sprog. Men man har også tjent penge, fordi en stor del af undervisningen er afviklet ved mere end 30 deltidsundervisere, hvor de øvrige sprog har gennemført undervisningen ved hjælp af faste lærere, som er ”dyrere”.

Kriseløsning

Fakultetets skal lave besparelser på, hvad der svarer til 25 procent af undervisningen i 1999. Det skyldes, at der er et budgetunderskud på ca. 6.5 millioner kroner. Dette skyldes udelukkende et fald i stu-

ret studenteradfærd. Ekstraordinært mange bachelor-studenter har udskudt eksamen på grund af eksamensarbejde, eller fordi en studiereform lagde nogle vanskeligere fag ned på ba-studiet, hvor de tidligere lå på anden-delen. Også studenter, der ikke genoptager studiet planmæssigt efter udlandsophold, har spillet ind, mener dekan Ole Helmersen.

Dekanen: Et samlet fakultet

Dekan Ole Helmersen medgiver, at engelsk som et stort fag ’tjener penge’, og at noget af dette overskud går til småfagene. Han indrømmer også, at engelsk rammes ekstra hårdt af nedskæringskravene, fordi det stort set er her, der er mange timelærere:

”Vi har ikke en chance for at gøre noget for dem. Vi kan simpelthen ikke trylle flere penge frem. Alternativet er, at der nedlægges 15 faste lærerstillinger”.

Han understreger, at det er fakultetsrådets flertal, som har besluttet sig for krisebudgettet.

”Der var ikke andre muligheder, hvis vi skulle opretholde fakultetet. Havde vi lukket tre-fire småfag, var det ikke lænere et fakultet, der kan tilbyde bachelorerne to fag, som de skal. Engelsk kan altså ikke eksistere isoleret fra de andre fag”...

Taksameter-problem

Dekanen havde helst set, at politikerne havde løst budgetproblemet på erhvervsøkonomi, som er særdeles følsomt over for svigtende studenterindtægter:

”Taksametersystemet er utilfredsstillende, fordi det giver for store udsving fra år til år, som man skal justere sig ind efter. Ministeriet har ikke indfriet løfter om at lægge nogle blødere kurver ind, så der kan planlægges mere langsigtet”. Samtidig mener han, at sprog-taksameteret på 33.500 – svarende til humanioras – er utidssvarende, fordi erhvervsprog har udviklet sig til at være lige så meget kommunikation som sprog. Derfor har fakultetet måttet investere i informations-teknologi, og det har været dyrt. Fakultetet mener derfor, at kommunikations-taksameteret på 45.000 kr. ville være rimeligt.

Men politikerne har klart markeret, at taksameter-taksternes niveau skal være uændrede, og dekanen gør sig ingen illusioner om, at de vil være indstillet på at opjustere taksterne: ”Det vil koste penge at gøre det, så den er de nok ikke med på”...

stort set er friholdt fra nedskæringer. De påpeger, at fakultetsflertallet er en uheldig alliance mellem tap'erne (det teknisk-administrative personale) og små fagene.

Og så påpeger de, at fakultetet ikke kommer uden om at revurdere ressourcerne på småfagene.

”Nu har fakultetets flertal valgt en

dentertal og i STÅ-produktionen (studenternes eksamensgennemførelse, der udløser taksamertilskud, red.). Faldet har været markant i perioden 1995-98. Hvor fakultetet i 1995 producerede 1940 STÅ'er, budgetteres der kun med 1459 i år.

Faldet er delvist udtryk for studentermassens størrelse, men også for en ænd-

Vejlederens roller

Inspirator, fødselshjælper, djævelens advokat eller redaktør er blandt de roller, som vejlederen kan spille i et længere-varende vejledningsforløb

FEn vejleders drøm er, at man kan have diskussioner med den studerende, hvor det faglige er det væsentlige, og hvor magtforholdet mellem læreren og studenten er gledet i baggrunden. Så kan vejledningen til gengæld være noget af det mest spændende, man laver på universitetet. Men man skal samtidig være bevidst om, at det er en illusion at opløse magtforholdet, da det altid er til stede”.

Ordene kommer fra **adjunkt, ph.d. i litteraturvidenskab Isak Winkel Holm**, der for nylig ledte et seminar om den gode vejledning på Institut for Litteraturvidenskab, KUA.

Isak Winkel Holms ideal for god vejledning er den, som han har modtaget på sit speciale og under sin ph.d.-afhandling. Han og vejlederen udviklede et frit og jævnbyrdigt forhold, hvor de uden hensyntagen til den kommende bedømmelse frit kunne diskutere emner og ambitioner og gensidigt kritisere hinandens arbejde. Den samme praksis forsøger han at anvende over for sine studerende på litteraturvidenskab, KUA, hvor han i dag sidder på den anden side af bordet.

Ifølge Winkel Holm er der forskellige roller, som vejlederen må påtage sig i løbet af et længerevarende projekt, hvis vejledningen skal blive en succes. Han understreger, at de ikke må forstås som indlagt i forskellige faser af projektarbejdet, men derimod er forskellige roller som vejlederen kan påtage sig efter behov.

Loren ved rollen

Når den studerende kommer og banker på vejlederens kontor første gang, hvor projektet endnu ikke har taget form, kan vejlederen til nød påtage sig rollen som inspirator. Inspiratoren er en kreativ medspiller i brainstormen, der skal ligge til grund for den senere opgave.

Men der lurder mange farer: ”Jeg er lidt loren over for denne rolle, da man overskrider grænsen: at det er de studerende, som skal få ideerne. Og det er vejlederen, som så skal være med til at udvikle dem og se perspektiverne i dem. I det øjeblik, man går ind og er inspirator, leverer man også idémateriale, og bliver dermed medaktionær i den studerendes projekt på en måde, som man ikke skal være. Det er problematisk, når man senere i forløbet skal bedømme projektet”.

I stedet anbefaler Winkel Holm, at de studerende bruger hinanden på dette tidspunkt af projektførelsen. Men selv om vejlederen ikke er direkte involveret i ideudviklingen, oplever mange studerende alligevel, at vejlederens faglige dagsor-

den kommer frem eller endda bliver styrende for projektet. Winkel Holm er udmærket klar over, at dette er tilfældet. Men han mener ikke, at der findes forkromede løsninger på problemet, så vejlederen er nødt til at spille med åbne kort, og understrege at det kun er forslag – ikke krav, han fremlægger.

Ideen skal vokse

Winkel Holm foretrækker at sætte ind i projektet, når der er behov for en fødselshjælper. En, der hjælper med til at afgrænse og formulere den studerendes projekt. ”Han er den som siger: Nu skal vi have din idé til at vokse”, forklarer han.

Typisk kommer den studerende med meget store projekter, der endnu er urealistiske, og da er det vejlederen, som skal bruge sin erfaring til at sørge for, at projektet bliver realistisk at gennemføre inden for den afmålte tid, og i øvrigt lever op til den studerendes faglige ambitionsniveau.

Skal det lykkes, må vejlederen sætte tid af til at lære den studerende at kende, sætte sig ind i hvad han tidligere har lavet, og hvordan hans, faglige kvalifikationer er generelt.

Han peger på, at vejlederen skal være opmærksom på forskellene mellem de kvindelige og mandlige studerende.

”Der er en tendens til, at selv dygtige piger er mindre dristige, så med de dygtige piger, er det nødvendigt at sige: ”prøv nu det, vær nu lidt dristig”. Med mandlige studerende er det ofte omvendt”, lyder det fra adjunkten.

I denne fase er det meget centralt, at vejlederen og den studerende laver nogle bindende aftaler med hinanden om, hvor mange møder de skal have, hvor lang tid, der skal afsættes, og hvilken form for kritik, den studerende ønsker. Her understreger han, at man som vejleder aldrig skal acceptere vejledningsmøder, uden at der ligger skriftligt materiale på bordet.

Djævelens advokat

Når projektet begynder at tage mere form, er det tid til at påtage sig rollen som djævelens advokat.

Her finder vejlederen den kritiske lup frem og undersøger teksten for svagheder og fejl. ”Man er djævelens advokat, når man går i kødet på den studerende på samme måde, som mine kolleger og jeg gør med hinanden, men det forudsætter naturligvis, at det er den gode student, som er fagligt robust”.

Har man en svag student, er det nødvendigt at fare mere gelinde frem. Kritik-

ken skal være konkret og pege fremad. Winkel Holm gør det, at han udpeger centrale dele af teksten, og spørger: ”Hvad mener du med det?” og sammenligner det med andre og bedre dele af teksten.

Han understreger, at det ikke er særligt hensigtsmæssigt med hårde ord over for svage studenter, men der skal være bid i kritikken – og det er i øvrigt også studenternes officielle holdning, da blød diplomatik er det samme som at gøre den studerende en bjørnetjeneste, da han jo svigter sin rolle som vejlederen, der skal hjælpe den studerende med at komme videre i erkendelsesprocessen.

Redaktørens stemme

Sidst i projektet kan vejlederen fungere som en hybrid mellem djævelens advokat og en redaktør. Winkel Holm tørster efter vigtige faglige diskussioner her, men han understreger, at fokus i stedet tit kommer til at ligge på at korrigere fejl og misforståelser, og forklare hvordan en akademisk tekst skal skrives.

”Det er tydeligt, at de studerende er usikre på hvordan ‘man’ skriver en tekst, så den ikke lyder subjektivistisk, men derimod sådan, som akademisk prosa skal lyde”, siger han.

I forlængelse af den mere formalistiske kritik, mener han, at det er vigtigt, at vejlederen bruger tid på at skrælle namedropping-overfladen af, som mange studerende fylder deres tekster med, da de er usikre over for kravene i den akademiske verden.

”Den akademiske usikkerhed giver en hyperkorrektion, dvs. at der kommer et overforbrug af teoretiske termer og fremmedord. Og man bruger enormt meget tid på at luge ud i det, og vise at det at være akademisk ikke er en måde at formulere sig på, men derimod en måde at argumentere på, samt en decideret erkendelsesproces, hvor den studerende skal finde sin egen faglige position”, vurderer han.

Hvis vejlederen ikke påtager sig denne rolle, resulterer det i bedste fald i korrekte, men kedelige opgaver, der ikke rykker den studerende. ”Og det er jo ikke meningen med en universitetsopgave”, lyder den afsluttende replik.

Embedsmænd i logen bag ministrene ved redegørelsesdebatten i Folketinget (forreste række fra venstre):

Ministersekretær Jette Søgren Nielsen, fuldmægtig Carsten Aabo, kontorchef Dan Jensen, direktør Rudolf Straarup, chefkonsulent Niels Steen Krogh, specialkonsulent Merete Møller, direktør for Universitetsøjlen Rudolf Straarup, direktør for De Videregående Uddannelser Torben Kornbech Rasmussen samt forskningsdirektør Ove Poulsen. Alle – bortset fra Kornbech – er fra Forskningsministeriet

"De professionelt bekymrede"

- kaldte forskningsministeren kritikerne af ministeriets udspil til udviklingskontrakter ved folketingsdebat, hvor han blev stillet mange konkrete spørgsmål, som blev affærdiget med mange generelle svar. Kun Enhedslisten var dog direkte imod kontrakterne

Folketinget d. 14. januar. Uddrag af Folketingets drøftelse af Forskningsministerens universitets- og forskningspolitiske redegørelse (1998):

Christine Antorini (SF): "Vi har her til morgen fået et revideret udkast til udviklingskontrakter. Det har selvfølgelig været svært at nå at kigge grundigt igennem, men én ting faldt jeg i hvert fald over. Der står nemlig i det nye forslag, at med udviklingskontrakter indføres der ikke et nyt bevillingssystem, men det er naturligt, at institutioner, der opfylder ambitiøse mål, står i en gunstigere position, når der skal omprioriteres eller fordeles nye bevillinger. Det vil sige, at Forskningsministeriet – sådan som jeg læser det – lægger op til en eller anden form for belønningssystem, og jeg vil gerne bede Forskningsministeren uddybe, hvad man egentlig forestiller sig".

Forskningsminister Jan Trøjborg (S): "Fru Antorini spørger så: Vil de universiteter, der indgår udviklingskontrakter, blive favoriseret? Til det vil jeg kun svare, at det er således, at vi naturligvis vil lægge vægt på, at en række universiteter gennem en udviklingskontrakt har formålet at synliggøre universitetets mål og også har synliggjort for offentligheden, at man meget gerne vil måle de resultater, man opnår undervejs.

Det er ikke sådan, at vi har forestillet os, at vi skal have en stor cigarkasse, som vi bevilger penge fra efter opfyldelsen af udviklingskontrakterne. Men det er klart, at man selvfølgelig vil ligge øverst i bunken, hvis man viser, at man gør det godt, og at det vil være problematisk, hvis man gør det dårligt. Så vil vi være nødt til at tage ganske omfattende samtaler med det

pågældende universitet om, hvad der kan gøres for at gøre det bedre, end udviklingen har vist, med hensyn til at synliggøre universitets resultater".

Elisabeth Arnold (Rad.): "Udviklingskontrakterne er frivillige, som der står i redegørelsen, men de er forpligtende, når de er indgået. Vi skal måske nok, når vi begynder på kontrakterne, vænne os til, at der skal være to sider, to deltagere, netop universiteterne og ministerierne, og derfor skal det også ligge klart: Hvad er forpligtelserne for den ene part, og hvad er forpligtelserne for den anden part? Måske kunne man – hvis man var lidt uvenlig – sige, at der er lagt for lidt vægt på, hvad bidraget fra ministeriernes side er til disse udviklingskontrakter, og lidt for megen vægt på, hvad universiteternes bidrag skal være.

Søren Kolstrup (Enhedslisten): "Hvis det virkelig skulle komme dertil, at man insisterer på udviklingskontrakter, og vi får noget lovgivning på området, bør det selvfølgelig være gensidige overenskomster altså med forpligtelser for begge parter. Det var også det, fru Elisabeth Arnold var inde på.

I det udkast, der ligger her, er der det svært at se, hvad ministeriet egentlig er forpligtet til, og derfor kunne jeg godt tænke mig, at ministeren grundigt redegjorde for, hvad ministeren og ministeriet opfatter som deres forpligtelse i denne sag. For det er vel ikke korrekt tolket, at der kun skal være tale om pisk? Udkastet til udviklingskontrakter synes jeg også fremstår som utrolig overlæst uden en klar strategisk linie".

"Udviklingskontrakter kan meget let risikere at komme til at styre universiteterne mod meget konkrete mål og - især i en situation, hvor vi har oplevet, at demokratiet bliver udhulet – at ledelserne får mere og mere magt i forbindelse med evalueringer, og i forbindelse – muligvis – med udviklingskontrakter".

"Jeg synes, det er ønskeligt, om ministeren kunne foretage en præcisering i hvert fald på fire punkter. Jeg vil godt have, om ministeren kan præcisere, hvorvidt udviklingskontrakterne skal bruges som et redskab til belønning. Det andet er så spørgsmålet om det lovgivningsmæssige grundlag for forskningspolitikken. Hvor meget forestiller ministeren sig, at der skal proppes ind i universitetsloven, og hvor meget skal gennemføres fra forskningsministerens kontor? Det tredje er, hvad det er for overvejelser, ministeren har omkring demokratiets udvikling. Hvad det er for overvejelser, ministeren har omkring de kollegiale organers indflydelse og studenterindflydelsen. Og endelig er der et fjerde punkt: Det er meget interessant, at der i teksten tales om, at de tekniske uddannelser og de naturvidenskabelige uddannelser skal styrkes. Samtidig oplever vi, at naturvidenskab på KU står over for at skulle fyre folk, og mig bekendt er det de yngste. Hvad vil ministeren gøre ved det problem?"

Forskningsminister Jan Trøjborg (S): Fru Hanne Severinsen gjorde en række bemærkninger om udspillene til udviklingskontrakter og sagde bl.a., at der var mange signaler, der var mange bolde i luften. Jeg vil gerne bekræfte, at der har været mange signaler og bolde i

HVAD STYRER EMBEDSMÆNDENE?

Søren Kolstrup (Enhedslisten): Hvor mange klumper i denne redegørelse skal klares rent administrativt via den udøvende magt, og hvor meget skal vi tilstræbe at få ind i universitetsloven ...

Det andet er så spørgsmålet om det lovgivningsmæssige grundlag for forskningspolitikken. Hvor meget forestiller ministeren sig, at der skal proppes ind i universitetsloven, og hvor meget skal gennemføres fra Forskningsministerens kontor?

luften. Der har også været en meget omfattende debat, og det kan naturligvis vække bekymring hos mange professionelt bekymrede - som jeg ofte omtaler - der grundlæggende kan være bekymrede for forandringer.

Imidlertid tror jeg, det er utroligt vigtigt, at vi tør tage en åben debat. Når vi lægger op til grundlæggende forandringer i forhold til debatform, og i forhold til, at vi meget gerne vil definere mål mere præcist, end vi har gjort det hidtil, skal det jo vække en grundig debat i forskerkredse mellem politikere og universiteter. Jeg har været glad for den debat, vi har haft. Jeg tror, det er længe siden, vi har haft en så omfattende debat, som vi har i disse måneder”.

”En anden bekymring er jo, om udgangspunktet for regeringen har været, at vi meget gerne vil ind og detailstyre universiteterne. Det er på ingen måde korrekt. Det, vi sigter på, er at universiteterne gør deres strategiplaner til udviklingskontrakter, som de indgår som en forpligtende aftale på grundlag af, at vi fokuserer på en række hovedemner, som vi har skitseret i vores oplæg til udviklingskontrakter...

Søren Kolstrup (Enhedslisten): ”Det var et interessant indlæg, ministeren havde, for jeg forstod pludselig, at udviklingskontrakterne ikke havde nær den betydning, som man havde lagt op til.

Skeptiske rektorer

Forskningsministeriet har lavet nyt udkast til forhandling af udviklingskontrakterne. Det har fået rektorerne til at gå ind i en forhandling, men rektorerne skærper deres krav

Forskningsministeriet spillede i begyndelsen af januar ud med et revideret udkast til forhandling af de såkaldte ”udviklingskontrakter”. Udspillet er mere præget af programmerklæringer end det første udspil, som lagde op til detailstyring. Den signalændring har bragt ministeriet på talefod med rektorerne, som har indvilget i en dialog om projektet.

Det nye udspil er et forenklet udkast i forhold til det udspil, som mødte massiv afvisning ved præsentationen i november. Med Rektorkollegiets formand Hans Peter Jensen i spidsen blev oplægget afvist: Udspillet lagde ikke op til gensidigt forpligtende kontrakter. Og der var lagt op til en detaljeringsgrad, som kunne lede tanken hen på styring og kontrol ned i mindste detalje. (se FORSKERforum 120: ”Om igen”)

Det nye udspil taler dog fortsat om ”benchmarking” (sammenligning med de bedste inden for feltet), kontraktmål, strategiplaner m.m.

Mange uklarheder og ingen løfter

Rektorerne udviser da også en vis forbeholden skepsis over for projektet, som de ønsker klarere belyst.

Først og fremmest er det fortsat helt uklart, hvad der er gensidigheden i aftalen. Rektorerne vil gerne forpligte sig til nogle aftaler og mål, men modydelsen skal være sikkerhed i bevillinger og rammer (fx en ny flerårsaftale). Men Folketingsdebatten om forskningsminister Trøjborgs forskningspolitiske redegørelse (se reportagen) viste, at ministeren ikke vil give løfter på den front.

Et andet hængeparti er fortsat, hvorledes succeskriterierne skal opgøres. Rektorerne tager afstand fra ministeriets ”benchmarking”, fordi det vil være proportionsforvrængning at sammenligne verdens bedste institutter med deres danske fagfæller uden at man inddrager ressourcetilstandene i vurderingen, lyder indvendingen.

En tredje tvist er, hvorledes der skal optræde egentlige belønninger. I ministeriets seneste udspil siges således, at det vil være naturligt, om institutioner, der opfylder ambitiøse mål, står i ”en gunstigere position, når der skal omprioriteres eller fordeles nye bevillinger”. Rektorerne så gerne, at dette blev konkretiseret, så der bliver tale om klart definerede og enkle mål.

Parterne har været i dialog i januar måned, og Forskningsministeriet har varslet, at der kommer et endeligt oplæg i begyndelsen af februar. Der varsles imidlertid ikke de store ændringer fra ministeriets side. Forskningsministeriet understreger således, at det blødere (andet) udspil ikke betyder, at det oprindelige udkast er taget af bordet. Det indgår fortsat i overvejelserne.

Ministeriet har travlt, for den ambitiøse tidsplan regner med, at de første kontrakter skal indgå i efteråret.

jo

Tryghed, tryghed og tryghed og jeg ved ikke hvad ...

- svarede forskningsminister Jan Trøjborg til oppositionen, da der blev spurgt, om universiteterne ikke kunne få flerårige budgetgarantier

Folketinget d. 14 januar. Uddrag af Folketingets drøftelse d. 14. januar 1999 af Forskningsministerens universitets- og forskningspolitiske redegørelse (af 24. november 1998):

Hanne Severinsen (V): "Lad os sammen se at få skabt forudsætningen for, at det er en noget-for-noget forhandling (om udviklingskontrakter m.m., red.), som vi går ind til. Universiteterne får sikkerhed for, hvor de står, og vi får nogle prioriteringer igennem. Vi får et medspil, når vi fortæller, hvad det er, samfundet gerne vil have for dets penge. Og vi får på den måde også givet universiteterne en bedre mulighed for at levere de varer, som vi ønsker de skal levere".

Christine Antorini (SF): "I SF er vi positive over for udviklingskontrakter, hvis de vel at mærke bruges til at fastsætte nogle overordnede mål, som man kan bruge til at fokusere på. Vi mener faktisk, at udviklingskontrakter kan være med til at styrke både nogle faglige og nogle forskningsmæssige diskussioner ude på universiteterne. Men det er vigtigt, at udviklingskontrakterne bliver fulgt op økonomisk, så de videregående uddannelser ved, hvilke rammer de kan udvikle sig inden for. Jeg lyttede med interesse til fru Hanne Severinsens indlæg, hvor hun lagde op til, at det var på tide, at vi lavede en ny flerårsaftale her i Folketinget. Det synes vi er en god idé i SF og vil høre, om det er noget, som regeringen vil overveje at tage initiativ til".

Christine Antorini (SF): "Jeg vil gerne spørge, hvad De Radikales synspunkt er med hensyn til at kombinere udviklingskontrakter med en eller anden form for flerårsaftale? For som Rektor-kollegiet har udtrykt det, ønsker man en slags garanti for, at der bliver budget-ro i et par år, hvis man skal kunne fokusere på nogle mål".

Elisabeth Arnold (Rad.) til Antorini: "Vi er interesserede i, at der bliver en eller anden form for modydelse fra den politiske side, når der bliver indgået udviklingskontrakter med universiteterne. Universiteterne kan jo ikke holde deres del af aftalen, hvis de ikke også ved, hvad de har at gøre godt med. Det vil jeg i hvert fald gøre helt klart".

Forskningsminister Jan Trøjborg (S): Udviklingskontrakter skal give universiteterne en mulighed for at diskutere kvalificeret og forpligtende – ikke alene et-årige kontrakter, som vi i og for sig kan sige, at vi har i dag qua finanslovs-

vedtagelserne, men i et længere perspektiv med fire-årige kontrakter, hvor man får mulighed for på forpligtende måde at præstere en strategiplan, der bliver til en gensidigt forpligtende kontrakt, som vi selvfølgelig også vil forsøge at leve op til efter bedste evne. Det, der skal forstås ved bedste evne, er jo Folketingets mulighed for at bevilge de kontante midler, som skal til – at stille de fornødne ressourcer til rådighed for universitetsverdenen – og her kan regeringen jo ikke forpligte sig for mere end et finansår ad gangen".

Christine Antorini (SF): "Jeg kan altså ikke forstå, at det ikke kan lade sig

gøre at prøve at sikre en eller anden form for budget-ro ude på universiteterne. Det kan kun ske fra finanslov til finanslov, men det har jo kunnet lade sig gøre at lave en tværgående flerårsaftale med en række partier, og det bør også kunne lade sig gøre denne gang.

Jeg har kunnet høre, at Venstre har talt positivt for en flertalsafgørelse. I SF er vi positive over for det, så der er en mulighed for i fællesskab at se, om vi kan kombinere præcise udviklingskontrakter på nogle overordnede mål med budgetro".

Forskningsminister Jan Trøjborg (S): "Jeg tror vi skal tage fat på det kvalitative

hed

Redegørelsesdebatten i Folketinget var ikke noget tilløbsstykke. Der var to socialdemokrater, forskningsminister Trøjborg samt ordførerne fra de ørlge partier til stede i salen. Undervisningsministeren så man ikke noget til ...

og spørge: Er det de rigtige temaer (i udviklingskontrakterne, red.), som vi har taget fat på?

Dernæst er der hele spørgsmålet om tryghed, tryghed og tryghed, og jeg ved ikke hvad. Ewig forandring – er det ikke også en slags tryghed, havde jeg nær spurg. Dette med, at vi bilder os ind, at vi skal lære sådan at strø lidt sukker på bekymringer rundt omkring ved at sige tryghed og tryghed, budgetgaranti, og hvad ved jeg, hænger mig en lille smule ud ad halsen”.

“ Forskningsens afsøgende og kritiske natur har både fortrin og problematiske sider, der berører alle borgere. Forskningsens uafhængighed forudsætter derfor, at universiteter og forskningsinstitutioner er aktive deltagere i en bred samfundsmæssig debat om forskningens resultater og konsekvenserne af at tage resultaterne i brug” .
(Regeringens redegørelse, nov. 1998)

Gavn og nytte

Hvad er forsknings relevans?

Folketinget d. 14. Januar. Uddrag af Folketingets drøftelse af Forskningsministerens universitets- og forskningspolitiske redegørelse (1998):

Forskningsordfører Ove Fich (S):

”For Socialdemokratiet er det vigtigt, at pengene til forskningen kommer flest mulige til nytte, og det betyder, at den forskning, der drives ved universiteterne, skal være synlig, skal udnyttes bedre og formidles hurtigere. Endvidere ser vi gerne en øget koordinering af forskningen mellem universiteterne, sektorforskningen og erhvervslivet, således at der kan være et fornuftigt samspil.

Det er vigtigt, at den viden, der produceres i samfundet – om det er på universiteterne, i sektorforskningen eller i erhvervslivet, udnyttes optimalt, ved at der er åbenhed og fleksibilitet til at udveksle viden og kompetence bedre, end det sker i dag. Derved sikres der et kvalitetsløft i forskningen og på uddannelsessiden, samtidig med at dansk konkurrencedygtighed styrkes”.

” Det er regeringens ønske, at forskningens resultater og nye erkendelser i højere grad skal blive til gavn og nytte i samfundet, og at de formidles videre i et hastigere tempo. Øgede offentlige investeringer i forskning skal også legitimeres i et partnerskab, hvor forskningsresultater udnyttes bedre og hurtigere samt kommer uddannelserne til gode” .
(Regeringens redegørelse, nov. 1998)

Intern censur i sektorforskningen

Intern censur er en del af dagligdagen for sektorforskere, og det ødelægger arbejdsglæden, mener sektorforsker Knud Binzer

”Det mangler endnu at blive vist, at fortællinger og hemmelighedskræmmeri har ført til noget varigt godt. Hvis man ikke får noget at vide om ledelsens hensigter, kan man let komme til uforvarende at træde i spinaten”.

De hårde ord om snævre rammer for de ansatte i sektorforskningen kommer fra seniorforsker **Knud Binzer fra GEUS** (Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser). Han reagerer på, at den interne ytringsfrihed på sektorforskningsinstitutionerne er blevet erstattet af en intern censur, der bl.a. udspringer af sektorforskningsinstitutionernes øgede kamp om eksterne midler.

På sektorforskningsinstitutionerne er der en ubehagelig tendens til, at den interne officielle debat forstummer i de enkelte institutioner og styrelser, uanset om det gælder faglige eller administrative forhold.

”Det sker, hvis medarbejderne fornemmer, at ledelsen går stille med dørene og ikke ønsker at åbenbare eventuel intern uenighed i ledelsen, der kunne tænkes at have en ubekvem konsekvenser”, forklarer Knud Binzer.

Bosset igennem

Som eksempel fra GEUS's egen verden nævner han det såkaldte Geocenter-samarbejde, der er et forpligtende samarbejde mellem Geografisk Institut, geologisk Institut og Museum, Dansk Lithofærecenter og GEUS. Centret skal ledes af et cheffolkollegium bestående af repræsentanter fra et eksternt udpeget medlem og re-

præsentanter fra ledelsen på Geografi, geologi og GEUS.

Binzer er ikke begejstret for den måde, det er blevet bosset igennem på GEUS, hvor der ikke har været officiel intern debat overhovedet.

”Det kom ikke frem med et ord, at der kan være ulemper forbundet med at indgå i samarbejdet”, siger han.

Samarbejdet blev fremstillet som en solstrålehistorie. Og det er åbenbart bedst, når eksterne midler skal hentes hjem.

Han har kun hovedrysten tilovers for den måde at planlægge på, da en åben og fri debat måske kunne have bidraget til en bedre forståelse og måske endda accept hos mange af de skeptiske medarbejdere.

”Fornemmelsen af ikke at kunne, eller turde komme til orde er frustrerende og reducerer arbejdsglæden og kreativiteten. Og jo mere fri og åben den interne debat foregår, des mere loyalt vil medarbejderne acceptere de beslutninger, der bliver gennemført – også selv om de er ubehagelige”, fastslår han.

SU svigter

En stor del af den interne debat føres normalt i samarbejdsudvalget på sektorforskningsinstitutionerne, men på GEUS har samarbejdsudvalgets medlemmer svigtet deres forpligtelser. Han har ikke kendskab til den interne debat i SU, men af referater fra møderne fremgår det ikke, at der har været fremlagt synspunkter om modstanden mod og ulemperne forbundet med GEO-center-samarbejdet, forklarer han. Og dette er misvisende, da i hvert fald en væsentlig del af forskerne på GEUS er skeptiske over for oprettelsen af et GEO-center.

Forskerne bliver ofte skudt i skoene, at de blot kan fremføre deres kritik frit og uden konsekvenser, og derfor selv må bære ansvaret for den manglende debat. Men den køber Binzer ikke.

”Selvfølgelig kan man undres over, at medarbejdere udøver selvcensur, men man vil ikke risikere at komme i et modsætningsforhold til ledelsen, og gøre samarbejdet med ledelsen vanskelig eller i værste fald umulig”, siger han.

Medarbejderdemokrati i sektorforskningen er blevet en ren illusion.

v/

Elitære

De hårde naturvidenskabelige fag – matematik, fysik og kemi – må tage sin del af skylden for fagenes krise. Især i Århus men også i København hersker en elitekultur, som ligefrem skræmmer mindre kvalificerede studerende væk, fordi der er en overdreven focus på forskning og de forsker-studerende.

De kandidater, som uddannes har et tilfredsstillende fagligt niveau, men der uddannes alt for få. Og hvis studenten ikke lige hører til blandt de bedste, så har studierne ikke noget tilbud til dem. Optaget er for lavt og frafaldet for stort på hovedfagsuddannelsen – og fagene ”kan gøre meget mere for at medvirke til at løse problemet”, hedder det i rapporten, som nok skal blive brugt af politikerne i den kommende tid. Allerede fem dage efter offentliggørelsen var undervisningsminister Vestager således ude med, at naturvidenskabs frafald i meget høj grad skyldes en undervisning, der er både håbløst forældet og overvejende sigter mod, at de studerende senere skal forske (Børsen 27.jan.)

Tager ikke uddannelsen alvorligt nok

”Der uddannes alt for få med hovedfag. I stedet for at skyde skylden på naturvidenskabernes internationale krise, de unges søgning mod humaniora mm., så har fagene ikke taget udviklingen alvorligt nok. De har ikke gjort sig helt klart, at uddannelsessiden er en stor del af deres eksistensbetingelse; at også de studenter, som ikke lige vil være forskere, har det godt. Styregruppen har det indtryk – især i Århus og København – at specielt de unge lærere ser lidt tomme ud i øjnene når talen falder på uddannelserne, for de arbejder efter at det er forskningen som trækker penge og prestige. Som ph.d.-studerende bliver de klar over, at deres fortsatte karriere afhænger af deres publikationsliste ...”, siger styregruppens formand, KVL-professor Mogens Flensted-Jensen.

Uddannelser

Elitære uddannelser

Især Århus Universitet – men også KU – får hård kritik for sine uddannelser i matematik, fysik og kemi i evaluering

Især Århus rammes af kritikken, fordi der her er en klar prioritering af forskningen over uddannelsesformålene. Det kommer blandt andet til udtryk ved en manglende motivering af underviserne til såvel pædagogisk efteruddannelse som pædagogisk nytænkning. Problemet forstørres yderligere ved, at Århus ikke benytter den 3-årige adjunktstilling (med undervisnings-forpligtelse), men udelukkende 1-2 årige forskningsadjunkt-stillinger.

Anbefaling: Uddannelse og forskning

Rapporten taler om ledelsesproblemer, som dog ikke skal forveksles med en traditionel hierarkisk magtudøvelse, understreger styregruppeformanden: ”Det handler ikke om mere magt til toppen. Ledelsesproblemet skal ses mere samlet, som at miljøet – med rektor, dekaner, institutbestyrere og studieledere i toppen – ikke har forstået at overbevise kollegerne om, at det er nødvendigt at gøre en særlig indsats på undervisningssiden”.

Styregruppen tager som sit udgangspunkt for evalueringen og for anbefalingerne, at der skal uddannes flest mulige kandidater i de kommende år – og at det ikke bare skal være forskere, men også undervisere (gymnasielærere), kandidater til erhvervslivet m.m. Det konstateres som livsnødvendigt, at universiteterne i de kommende 5-10 års periode prioriterer denne opgave meget højt. ”For styregruppen er det en væsentlig del af universiteternes eksistensberettigelse, der er på spil”, hedder det.

Der er også anbefalinger om at styrke uddannelsernes almene image, om at man skal afskaffe stoftrængsel på de første år, om at de pædagogiske former skal udvikles (mindre ”lærerstyrede undervisnings-former”) m.m.

Styregruppeformanden tilføjer en opfordring til, at fagene i højere grad prioriterer studenternes udtrykte ønsker, fx om

at kombinere de hårde naturvidenskaber med humaniora. ”Man må tage det alvorligt, når studenter yrer ønske om at kombinere matematik og filosofi. Universitetet nøjes med at konstatere, at det formelt godt kan lade sig gøre. Men der mangler en strømlinet indgang, så det bliver mere synligt og klart for de studerende, hvad der er deres muligheder...”

Uddannelsens lave prestige

En årsag til det svage engagement i uddannelsessiden er dennes lave prestige i forhold til forskningen. En karriere opnås først og fremmest på baggrund af forskningsmeritter og muligheden for at opnå disse er i høj grad knyttet til eksterne forskningsmidler. Rapporten foreslår at belønne en særlig undervisningsindsats med ekstra forskningsmidler i form af ph.d.-stipendier på fagområdet, løntillæg og for ikke-fastansatte tildeling af ekstra post.doc-periode

”Der er ikke nogen færdige løsninger. Der skal heller ikke indføres tvangsmekanismer. Men hensigten må være at finde virkemidler, hvor man samtidig styrker både forskning og uddannelse. Har man nogle yngre medarbejdere med engagement i undervisningen, så må man give dem mulighed for at gøre en i indsats her i nogle år”, siger professor Flensted-Jensen.

Stærk forskning

Rapporten konstaterer, at Århus og København kan mønstre meget stærke forskningsmiljøer.

Mens Århus-miljøerne rammes af den hårdeste kritik, fordi man her lever med en meget elitær kultur – ”det ville klæde instituttet at sende nogle af sine videnskabelige koryfæer ned på førsteårs-undervisningen” (om fysik) – så får RUC og Aalborg en mere afdæmpet anmeldelse. Det konstateres, at de forskningsmæssigt ikke er på højde med Århus og KU. Men Aalborg roses for sin store prioritering af

studentermiljøet samt en kort gennemførelsestid og bedre gennemførelsesprocenter. RUC-kandidaterne har ikke samme faglige bredde og dybde, men markerer sig generelt ”ved at tage fat på og få løst de opgaver, de stilles over for.

Ry som forkælede

På det øvrige universitet har de hårde naturvidenskaber ry for at være forkælede, dels har de få studenter at undervise og dels har de store forskningsmidler. Rapporten går ikke ind i en afdækning af, om fagene student/lærer –ratio er højere eller lavere end andre fag, som andre evalueringer har gjort meget ud af at analysere. Det er derfor påfaldende, at ressourcesituationen på fagene forbigås i tavshed i denne evaluering. Flensted-Jensen er dog slet ikke sikker på, om ryet som forkælede er rigtigt:

”Fagene underviser mere end man umiddelbart kan konstatere i statistikker. Det er meget svært at gøre op, hvor meget der undervises, for det er ikke nok at gøre det op på hovedfagsuddannelsen alene. Fagene er jo et servicefag for andre, så man skal også tage sidefag og støttfag med i opgørelsen. Og så er jeg ikke sikker på, at de ikke underviser lige så meget som andre fag ...”

jø

”De videregående matematik-, fysik- og kemi-uddannelser”, (Evalueringsrapport, 22.jan. 1999)

Fakultetets problem - eller politikernes?

Duel mellem naturvidenskabsdekan Henrik Jeppesen og den folketingspolitiker, som er gået markant ud i offentligheden med, at budgetproblemer ikke er Folketingets problem ...

Politikerne er løbet fra deres ansvar over for naturvidenskab, når de overlod problemet med prioritering mellem hovedområderne til universitetet selv”.

”Nej, det er ikke rigtigt. Problemet er universitetets, for på den ene side kræver I selvstyre – og på den anden side vil I have, at politikerne skal tage nogle af de vanskelige beslutninger og prioriteringer”...

Fronterne blev trukket hårdt op, da FORSKERforum bød op til duel mellem socialdemokratiets forskningspolitiske ordfører, Lise Hækkerup, og KU's naturvidenskabelige dekan, Henrik Jeppesen. Dekanen har i efteråret uden held søgt at råbe politikerne op for at undgå det, som nu er blevet en realitet: nedlæggelse af 70 vip-stillinger og 55 tap-stillinger. Og Lise Hækkerup gik – formentlig på linie med et flertal af Folketingets politikere - ud med en skarp replik ”Stop klynkeriet” (Politiken 28/11), som konstaterede, at fakultetet / KU selv måtte påtage sig ansvaret for den opståede situation.

Da FORSKERforum bringer parterne sammen indleder begge med at beklage, at der må fyres på fakultetet. Det er en meget ulykkelig situation for dem, det rammer.

Men her ophører enigheden også.

Dekanen: Politikerne må prioritere mellem hovedområderne

Henrik Jeppesen (dekanen): ”Politikerne løb fra deres ansvar. Skandalen er, at med universitetsloven i 1993 opgav politikerne den såkaldte ’hovedområde-budgettering’. Efter den ordning var det Folketinget, som prioriterede tilskuddet til de enkelte hovedområder. I stedet er det nu op til Konsistorium. Det er en forsamlings, der på grund af sin sammensætning ikke er egnet til at foretage den slags prioriteringer. Der sidder fem dekaner, som

nødvendigtvis må slås for hvert deres område”....

Lise Hækkerup (politikeren): ”I råber på den ene side på selvstyre, og på den anden side vil KU-naturvidenskab nu have, at politikerne skal prioritere for jer, når bevillingerne mellem fx naturvidenskab og humaniora skal fastlægges. Hermed skubber universitetet ansvaret fra sig. Vi har givet universiteterne nogle rammer, som de skal arbejde inden for.

Som politiker vil jeg ikke have skudt i skoene, at det er os, som lukker og slukker naturvidenskab”....

Dekanen: ”Det er politikernes opgave at sikre de basale fag. Det kan ikke være meningen, at det skal styres af studenterne valg af studier. Hvis man går ud fra et nulsumsspil, så må det være politikernes opgave at diskutere prioriteringen mellem hovedområderne for eksempel mellem humaniora og naturvidenskab.

Vel har fx fysik og matematik da været højprioriterede områder, hvis man ser det i forhold til studentermassen. Men hvis man skar fysik-faget og –forskningen ned, så det svarede til studentertallet, ville man ikke kunne opretholde det høje faglige niveau, og naturvidenskab kunne ikke opfylde sine forpligtelser i forhold til samfundets og erhvervslivets krav eller sine forpligtelser over for de store internationale fysikprogrammer.

Det er i den sammenhæng, at det er en politisk opgave at sikre de basale fag”....

Politikeren: ”Universitetet skubber ansvaret fra sig. Og KU-naturvidenskab gør det i særlig grad, fordi man ikke har tilpasset sig studierne tilgang, så der ikke er behov for så mange undervisere. Naturvidenskabs krise gælder jo ikke bare på KU, den er international – og i den sammenhæng er det jo besynderligt, at hverken naturvidenskab i Odense eller i Århus rammes af samme dybtgående pro-

blemer som naturvidenskab i København”.

Dekanen: ”Politikerne kan ikke på den ene side kræve, at universitetet skal forny og skærpe profilen, og når KU-naturvidenskab så for eksempel de sidste tre år har ansat 26 nye professorer – herunder et flertal af udlændinge – så straffes vi, fordi politikerne ikke vil tage ansvaret for deres egne krav”....

”Både Odense og Århus er også trængte, så naturvidenskabs generelle problem er, at der er for få bevillinger til vores uddannelser. Det kunne løses ved en opjustering af taksameter-taksterne, så de kommer på niveau med sammenlignelige uddannelser på Landbohøjskolen og DTU. Mens DTU fik halveret deres studentertal og blev kompenseret fra politikernes side, så har vi ikke fået nogen ekstra penge, hvis man måler nominelt på studenteroptagelsen.

Situationen på KU er jo faktisk den, at vi stiger i STÅ-indtægter (for de bestående studenter, red.). Vi har lige så mange studenter på første år, som vi havde for fem år siden. Vi har haft et stort ekstraoptag – fx på biologi og geofagene – men det har ikke udløst ekstra forskningsmidler, som svarer til væksten i uddannelsesstaksameterne.

Alligevel bliver vi nu tvunget til at skære ned, og det er et politisk problem”....

Politikeren: Ikke bare spørgsmål om penge

Politikeren: ”I mit indlæg i Politiken ”Stop klynkeriet” – overskriften er Politikens og indlægget blev i øvrigt ikke bragt i sin fulde form, og medtog derfor ikke nuancerne – påpegede jeg, at problemet ikke bare er et spørgsmål om flere penge.

Det drejer sig blandt andet om at skabe bedre og mere attraktive forskningsmil-

jøer. Kunne I for eksempel have gjort noget noget for at ændre trenden, som går på de mere bløde områder? Hvorfor går I for eksempel ikke ud på gymnasierne og 'sælger' jer noget bedre?"

Dekanen: "Vi kan ikke tvinge de unge til at læse naturvidenskab. Og vi agter på den anden side heller ikke at ændre på de naturvidenskabelige studieforløb, så de kommer til at handle om filosofi, bare fordi de unge vil have det".

Henrik Jeppesen overrækker dernæst en mappe med oplysningsmateriale for studenter og med oplistning af de særinitiativer, som KU-naturvidenskab har lavet i de senere år for at tiltrække studenter.

"Dette er en gave til dig. Det dokumenterer, at naturvidenskab har gjort en stor indsats for at hverve studenter. Vi har prøvet at indrette os på de nye vilkår, og vores oplysningsmateriale er ikke bare glitret papir. For to år siden lavede kemi, fysik og matematik ved KU en vældig omstrukturering af studierne, der medførte betydeligt højere gennemførelsesprocenter, og jeg skal gerne opliste alle de hverve-initiativer, som fakultetet har lavet".

Politikeren: "Tak, jeg skal nok sætte mig ind i materialet. Men det ændrer ikke ved, at det er universitetets eget problem at fordele finanslovsbevilling og taksummeterpenge – og at I har et ansvar for den styring. Politikerne ser ikke passivt til, men har for eksempel varslet kontraktstyring, hvor der laves en gensidig kontrakt. Filosofien her er, at udviklingskontrakterne skal være med til at løfte universiteternes ambitionsniveau, stimulere kerneområder og derved hæve kvaliteten. Jeg tror ikke, at situationen på KU-naturvidenskab ville være kommet så vidt, at I havde været nødt til at fyre, hvis I havde haft udviklingskontrakter, som I kunne styre efter".

Dekanen: "Hvis vi havde haft udviklingskontrakter i 1994, da vi efter ønske fra politikerne tog et ekstraoptag i biologi og geo-fagene, havde vi fået de ekstra stillinger til dette, som vi blev stillet i udsigt, men aldrig fik. Vi vil meget gerne lave udviklingskontrakter, hvad de indebærer for os og hvis de giver ro om budgetterne. Men politikerne må altså ikke glemme, at KU-naturvidenskab har fordoblet kandidatproduktionen de sidste ti år uden udviklingskontrakter"...

Politikeren: "Men det kan ikke komme helt bag på jer, at der skrues ned for niveauet på naturvidenskab, når 'behovet' nu ikke er der"...

Dekanen: "Som sagt: Det er uansvarligt at lade studentersøgningen styre forskningsressourcerne".

Politikeren: "Forskningen forsvinder jo ikke, fordi nogle forskere vælger at gå til det private erhvervsliv. Der forskes altså også i den sektor"...

Dekanen: "Der forskes, ja, men bredt set har det mere karakter af 'udviklingsarbejde', som ikke kan erstatte grundforskningen på universiteterne.

Jeg er heller ikke så sikker på, at Danmark, sådan uden videre, kan holde på de naturvidenskabelige forskere; jeg kan godt være nervøs for en vis flugt"...

Her afbryder FORSKERforum diskussionen med det afsluttende spørgsmål, om nogle af parterne er blevet klogere i løbet af duellen?

Politikeren: "Det er altid inspirerende at høre på andres synspunkter, men jeg synes stadigvæk, at vi politikere gør det rigtige"...

Dekanen: "Jeg er da glad for at have haft lejlighed til at aflevere mit budskab. Men jeg er fortsat aldeles uenig i politikereens synspunkter".

Ætsende zoologi-evaluering

Særdeles barsk evaluering af KU-Zoologi: Nogen forskning er for anvendelsesorienteret, og nogle forskere retter sig for meget mod undervisning. Det udenlandske evalueringspanel har en hård medicin, bl.a. stærke professorer med hals- og håndsret over små forskningsgrupper

Det er vores opfattelse at universitetslærere på dagens universiteter skal opretholde en rimelig (eng. reasonable, red.) videnskabelig aktivitet. For en stor del af staben på Zoologisk Institut synes dette ikke at være tilfældet i dag".

Så hårdt lyder meldingen i evalueringen af Zoologisk Institut, men den er en grumset affære.

På den ene side slår evalueringspanelet, der består af tre udenlandske forskere, om sig med røde og gule kort og en vis portion ros i ens generelle del. Men når de skal konkretisere kritikken, står det kun rigtigt galt til i en af instituttets fem forskningsgrupper, mens to får stemplet god og to grupper har en god aktivitet centreret omkring visse personer.

Redningen på miseren er en stærkere ledelse, hvor professorer med international pondus skal koordinere små specialiserede forskningsgrupper.

Forskningen halter

Evalueringen brillerer med ikke at forholde sig til forskningen på det generelle plan, men kommer kun med 'lynnedslag' hist og pist. Men den efterlader indtrykket af at forskningen for alvor halter på instituttet. Et sted i rapporten hedder det: "I det mindste i visse (certain) afdelinger består en væsentlig del (eller hovedparten) af forskningen af anvendt forskning, der er finansieret af eksterne midler. Vi anser ikke sådan forskning for uvigtig, men vil gøre opmærksom på visse bekymringer/faresignaler (cautions)".

Herefter fastslår de, at den anvendte forskning er en blindgyde, da den er for smal, uden videnskabelig stringens og koncentreret omkring løsningen af ad hoc-problemer – og derfor ikke relevant for internationale tidsskrifter – i modsætning til gedigen grundforskning.

Lærere frem for forskere

Ifølge evalueringspanelet udspringer en del af problemet med den manglende forskning af, at mange af VIP'erne på zoologi ikke identificerer sig selv som forskere, men derimod som undervisere. Og det resulterer i, at forskerne bruger en alt for stor del af deres tid på undervisning, hvilket er uholdbart, da det er nødvendigt for en universitetslærer at opretholde en væsentlig videnskabelig forskning for at kunne varetage den forskningsbaserede undervisning på tilstrækkeligt højt niveau.

Derudover bruger zoologerne alt for lang tid på at skrive lærebøger på dansk til de studerende, hvilket de skal holde op med, da det tager tid fra forskningen og i øvrigt er en bjørnetjeneste over for de studerende. I det hele taget er evalueringspanelet ikke særligt begejstrede for aktiviteter, der tager tid fra forskningen

Endelig er der også en pæn portion forskere, som er gået i stå eller ikke har faglige ambitioner. De skal enten parkeres på førtidspension eller påtage sig en meget større andel af undervisningen, end tilfældet er i dag. Så kan instituttets bedste forskere bruge mindre tid på undervisningen og koncentrere sig om forskningen.

For få publiceringer

Forskningsproblemerne manifesterer sig i manglende publikationsaktivitet, skriver evalueringspanelet mellem linjerne, selv om der ikke findes en endelig opgørelse over publiceringsaktiviteten i evalueringen offentlige del (der findes også en ikke-offentlig del).

Publicering i internationalt anerkendte tidsskrifter er ifølge evalueringspanelet vejen frem i forskningsverdenen i dag, uanset om man bryder sig om det eller ej, da dette virker som et kvalitetsstempel, som gør det lettere at få snablen ned i de relevante finansieringskasser. Og derfor er evalueringspanelet overrasket over, at adskillige (several) af forskerne ikke for alvor forsøger at publicere i tidsskrifter med en høj såkaldt 'impact factor'.

Hårdt sagt er evalueringspanelets konklusion, at forskerne skal holde fingrene fra den anvendte forskning og produktionen af lærebogsmateriale – specielt på dansk da forskeren ellers kommer ind i en ond cirkel, hvor han ikke kan tiltrække grundforskningsmidler, da han ikke publicerer i internationale tidsskrifter, og dermed er nødt til at supplere sine egne sparsomme ressourcer med penge indtjent ved deltagelse i anvendt forskning.

Generelt skal forskerne også tage sig sammen og få arrangeret nogle flere internationale seminarer og selv deltage i flere i udlandet, da det giver faglige saltvandsindsprøjtninger.

Men, men ...

I rapportens generelle konklusion bliver tonen imidlertid mindre krigerisk. To af Zoologisk Instituts fem afdelinger (evolutionærbiologi og zoologi) får betegnelsen

"gode og harmoniske grupper, der opfylder forventningerne til det, som kan forventes for et godt universitet. To andre afdelinger (adfærdsbiologi og cellebiologi) får en broget beskrivelse. Her er udnævnt nye professorer, som har formået at samle grupper med et højt videnskabeligt aktivitetsniveau omkring sig, men det har vist sig, at være svært at integrere denne aktivitet i de andre grupper (preexisting groups). Men "hvis de nye professorer får rimelige betingelser, er deres prognose "god", fastslås det. I den sidste afdeling - for økologi, er situationen 'kompleks', som det hedder. Det dækker over en renlivet slagting. Det videnskabelige niveau er ikke højt, og der er kun meget lidt pres i retning af at udvikle det i den rigtige retning, fastslås det.

Samlet mener evalueringspanelet, at der på Zoologisk Institut findes ansatte VIP'eren, der fungerer fuldt tilfredsstillende – og måske endda mere til, mens der også findes "mennesker, som må siges at leve i en tid, der ikke længere eksisterer"...

Stærke professorer

Kodeordene for løsningen af problemerne på Zoologisk Institut er små forskningsgrupper med tre-fire lektorer og en stærk professor, der er bemyndiget til at styre forskningen.

Evalueringspanelet håber, det kan resultere i, at man kan få løst de faglige problemer ad denne vej. De tilføjer, at de ansatte VIP'ere, som ikke forsker tilstrækkeligt, skal parkeres på en efterlønsordning eller lignende eller overtage en meget stor andel af undervisningen.

Endelig mener evalueringspanelet, at det er nødvendigt, at der midlertidigt skydes ekstra penge ind i instituttet, hvis det skal op på internationalt niveau på alle områder.

Kilde: Ikke-offentliggjort evalueringsrapport om Zoologisk Institut ved KU, v. udenlandsk panel og rektor som opdragsgiver (juni 1998)

Overfladisk

- lyder institutleders kritik af barsk evaluering af forskningen på zoologi. Evalueringen brillerer ved ikke at forholde sig til kvaliteten af forskningen, men ved at forlade sig på publikationstælling

Det er min opfattelse, at der er lagt utroligt meget vægt på kvantitet frem for kvalitet i evalueringen af Zoologisk Instituts forskning”, siger Leif Lau Jeppesen.

Han er institutleder på Zoologisk Institut, der netop har fået en meget barsk evaluering. Blandt andet nævnes det i evalueringen, at der er VIP’ere på instituttet, der lever i en oldnordisk verden.

Lau Jeppesen er utilfreds med, at evalueringspanelet, der bestod af tre udenlandske forskere, ikke indgik i en faglig dialog med de ansatte.

Evalueringspanelet fik tilsendt en enkelt artikel fra hver enkelt VIP’er samt en liste over vedkommendes publikationer. Men en egentlig diskussion af kvaliteten af artiklen forekom aldrig. ”Evalueringspanelets medlemmer demonstrerede aldrig, at de var i stand til at gennemføre en faglig bedømmelse af, om det eksempelvis var god eller dårlig zoologi”, siger han.

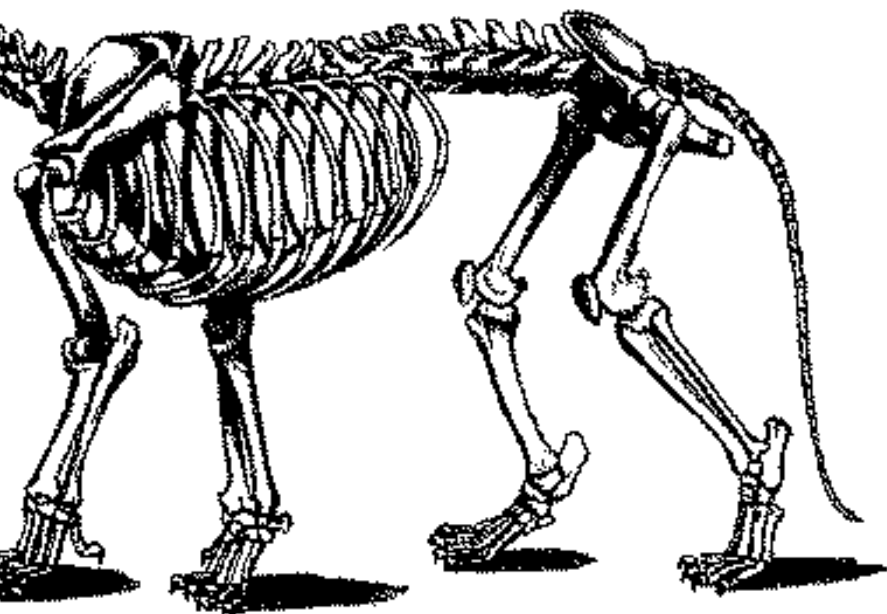
Evalueringspanelet anvendte – med ganske få undtagelser – end ikke mere sofistikerede kvantitative statistiske analyser, såsom analyser af, hvor ofte publikationerne citeres i andre videnskabelige arbejder eller andre bedømmelser af artiklernes impact factor, dvs. deres indflydelse på forskningsområdet.

I stedet koncentrerede evalueringspanelet sig udelukkende om, at **tælle antallet af artikler, som var publiceret i internationalt anerkendte tidsskrifter**. De forvekslede med andre ord kvantitet med kvalitet. Og de så gerne, at der blev publiceret flere artikler på zoologi.

”Men det er håbløst ukritisk blot at kræve flere publikationer. Det er nu engang meget sværere at være meget kritisk end at være konform. Og det, vi risikerer – og det skal ikke være en undskyldning for alle, der har fået et dårligt skudsmål er at skubbe forskerne ind i en ekstremt ukritisk forskning, hvis de ensidigt opfordres at producere så mange artikler om høj-aktuelle emner som muligt”, fastslår han.

Endelig er forskningsevalueringen problematisk, idet evalueringspanelet åbenbart tror, at den tid som instituttet skal afsætte til undervisning, hovedsagelig er en lokal beslutning. Med andre ord tror panelet at zoologi blot kunne skære hårdt ned på undervisningen, hvis de vil prioritere forskningen. Og det er altså ikke tilfældet, konstaterer institutlederen.

vl

Forskningsvotning

KU's naturvidenskabsdekanen afviser, at barsk evaluering af forskningen på Zoologi kan forstås som en kritik af forskningsvotningen

”Det er på instituttet, der er sket et enkelt svigt, og det er institutlederen blevet kritiseret for”, lyder det fra dekan Henrik Jeppesen, KU-naturvidenskab. Dekanen mener ikke, at den barske evaluering som Zoologisk Institut, KU, fik for nylig, kan læses som et signal om at forskningsvotningen ikke virker. I stedet lægger han ansvaret på institutledelsen, som han mener har svigtet sin indberetningsforpligtelse over for dekanen.

For fem år siden konkludere en intern evaluering på Zoologi i store træk det samme som den seneste evaluering, men pga. stor modstand i VIP-gruppen blev evalueringens forslag ikke implementeret. Men af instituttets forskningsindberetninger fremgik dette ikke, og derfor kan den nye evaluering ikke bruges som dokumentation for, at forskningsreglerne ikke virker, mener dekanen.

”Men selvfølgelig kan man diskutere, om der er nogle som har opholdt sig på et for lavt forskningsniveau for længe, og derfor har vi på baggrund af evalueringen bedt om at få en fornyet udviklingsplan, som vi allerede har modtaget og godkendt i fakultetsrådet. Den skal omsættes i en reel handlingsplan, der bringer de som halter op på et acceptabelt niveau, inden for et overskueligt tidsrum. Og så skal instituttet evalueres igen om fire år”, siger han.

Spurgt om han kan garantere, at der ikke er andre institutledere, som misligholder deres forpligtelse, og at situationen derfor er lige så grell andre steder på fakultetet, svarer han lakonisk: ”Jeg må stole på institutlederne, da jeg som dekan ikke kan have overblik over hver enkelt fagområde”.

Minimumsregler

Forskningsvotnings-reglerne siger, at forskerne som minimum – og det er ifølge dekanen ikke tilstrækkeligt over en længere årrække – inden for en tre-årig periode skal have været forfatter/medforfatter til enten:

- et arbejde i en anerkendt international publikation eller publikationsserie med referee
- en monografi eller lærebog publiceret på et internationalt anerkendt forlag
- eller en tilsvarende væsentlig videnskabelig udgivelse.

Det er institutlederens opgave, at hjælpe forskerne, som er gået i stå, i gang igen med den største grad af støtte. Hvis den enkelte forsker ikke er i gang igen efter fem år, kan han blive indstillet til fyring.

vl

Hans Jørgen Thomsens indlæg i det seneste nummer af FORSKERforum, "Humanioras mørkemænd", lider af mangel på klarhed og strækker misvisende skarpe grænser mellem humaniora og naturvidenskab. HJT's indlæg forekommer mig overordnet lagt an på **lov og orden**, når han fx skriver: "Naturvidenskaberne og humaniora skal lade være med at gå hinanden i bedene" (spalte fire).

Naturvidenskab og humanvidenskab var i humanismens barndom, i renessancen og op i oplysningstiden ikke så klart adskilte.

Den moderne institutionalisering af vidensområdet har skabt en spaltning og specialisering. Der er ikke specielt "**bløde**" værdier (HJT sp. tre) på spil i humaniora, eller specielt "hårde" i naturvidenskab. Der er begge steder krav om præcis de samme værdier: forpligtethed på objektivitet, sandhed, kritik og fornuftig brug af fornuft og følelse. Den faglige etik og det faglige indhold i humaniora gør ikke humanister til en moralsk elite i forhold til andre ordentlige fagfolk: naturforskere, medicinere, jurister eller for den sags skyld mekanikere eller grønthandlere.

Forskere fra humanvidenskaberne skal ikke afholde sig fra "hård" naturvidenskab og naturvidenskabelig baseret teknik, herunder informationsteknologi. Og de afholder sig heldigvis ikke fra den, men bruger den, lærer af den, inddrager den på talrige måder i deres arbejde.

Her er nogle få udvalgte **eksempler**:

Arkæologien benytter til datering pollenstratigrafi, kulstof-14 metode og dendrokronologi. Alle er "naturvidenskabelige". Træringsdateringen desuden baseret på et storforbrug af datamatisk regnekraft til statistisk behandling af information, der skal tolkes.

Moderne sprogvidenskab benytter en

bred vifte af moderne matematiske teorier, fysik, fysiologi, informationsteori og datateknik til at studere og modellere sproglig funktionalitet. Fysikken og informationsteori er nødvendige for at studere sammenhængen mellem kode, fysisk signal og fonetisk segmentering, fysiologi for fx at forstå sammenhæng mellem hjerne og sprog og dermed forstå og evt. behandle sproglige dysfunktioner som fx afasi. Siden Noam Chomskys opdukken i 1957 har lingvister brugt matematiske teorier for algebraiske strukturer, gitre, topologi, logik, mængdelære, modelteori, algoritmeteori og automatteori for at forstå syntaktiske, semantiske og pragmatisk strukturer i naturlige sprog og modellere deres regelsystemer, også på datamat (datalogivistik).

Nogle forskere inden for tekstvidenskab benytter informationsteoriens principper i deres forskning, inspireret af bl.a. den franske strukturalist Claude Lévy Strauss.

I historieforskningen har fx den franske såkaldte Annales-skole (benævnt efter tidsskriftet Annales: économies, sociétés, civilisations, grundlagt af Lucien Febvre og Marc Bloch og videreført af Fernand Braudel) erstattet den traditionelle politiske "begivenhedshistorie" med mere abstrakte historieproblematikker, der omfatter fænomenerne bag begivenhederne i "det lange stræk", såsom, klima, geografi, demografi, kommunikation og transport. Til studiet af det lange stræk og de større helheder benytter de også kvantitative informationer og statistisk analyse.

Filosofi og idéhistorie er eksempler på humanistiske fag, hvor man interesserer sig for naturvidenskab og dens teorier, både erkendelsesteoretisk og med henblik på deres samfundsmæssige status og konsekvenser.

Jeg har her nævnt nogle få spredte eksempler på humanistisk videnskab (i institutionel forstand), der efter min opfattelse ikke er blevet "idiotiseret" ved at gå ind over grænserne til naturvidenskab. Det er en ulempe, at **HJT ikke nævner præcise eksempler på "idioterne."**

Man kan se, at han føler sig stærkt provokeret eller ligefrem terroriseret af informationsteknologi, både generelt og brugt inden for humanistisk forskning (spalte 1, 2 og 4). Det må dog vist siges at være et overvejende personligt problem. Selv om det måske også er et problem for en del andre humanister, kan det næppe bære en så kraftig grænsedragning. Man kan også se, at semiotikere og litteraturforskere (spalte tre) er de mest udfordrende blandt idioter og "videnskabelighedsfeticister". Men at der muligvis – og i hvert fald efter HJT's vurdering – findes nogle videnskabelige diletanter blandt semiotikere og litteraturforskere i Aarhus, er vel ikke grund til at smide hele semiotikken, litteraturvidenskab og mange andre af humanioras børn ud med badevandet.

Jeg ved ikke, om HJT selv har fundet på overskriften til sin artikel, "Humanioras mørkemænd." Jeg synes ikke, hans eget indlæg spreder lys. Måske er det i mangel af klarhed. Jeg tror, de færreste forskere inden for humaniora, lige så lidt som jeg, vil kunne forbinde ret megen klar mening med HJT's beskrivelse af humanistisk videnskab.

Forkortet af red. Det fulde indlæg kan læses på www.forskeren.dk

Lektor Henrik Prebensen, Romansk Institut, KU

Ingen problemer på DTU

Med henvisning til artiklen "NOVO frem for DTU" i FORSKERforum nr. 120, december 1998 vil vi gerne fremføre følgende vedrørende forskning og uddannelse på Institut for Organisk Kemi, DTU:

1. Sikkerheden på instituttet er i fuld overensstemmelse med de regler, som DTU's Sektion for Arbejdsmiljø og Arbejdstilsynet foreskriver.

2. Ph.d.-studerende kan selvfølgelig købe de stoffer, der er relevante for deres forskningsprojekter. Enkelte gange er der dog ingen sammenhæng mellem prisen og den relativt korte tid, der går med selv at fremstille stoffet. Den bevilling, der

hører til et givent projekt, kan bruges efter ønske. Forskningsmidler kommer dels fra DTU og dels fra eksterne bevillinger, og de enkelte forskergrupper har ofte varierende størrelser af eksterne midler.

3. Personale: I de sidste fem år har instituttet ansat seks nye videnskabelige medarbejdere i alderen 28 til 43 år. Instituttet har kvindelige medarbejdere både som TAP og VIP - heraf en professor, og som ph.d./gæsteforskere. Af det faste personale er 30% kvinder, mens der er 45% kvinder blandt ph.d. studerende og gæsteforskere. Inden for det sidste halv-

andet år er fem af de kvindelige ph.d.-studerende blevet gravide/født sunde børn.

4. Instituttets omdømme er generelt positivt i relation til aktive, stimulerende forskningsgrupper. Der er ingen problemer med at gøre nye unge studerende interesserede i at begynde på en forskeruddannelse. Vi opfylder derfor et af vores fornemste mål, nemlig at uddanne kvalificerede ph.d. kandidater, som industrien har så stort behov for.

Professor / institutleder David Tanner og professor Inge Lundt, DTU

Humaniora og videnskabelighed

Hans Jørgen Thomsen ("Humanioras mørkemænd", FORSKERforum, nr. 120) har hentet de store ord frem fra sprog- og tankeskuffen, pudset deres harnisk, udstyret dem med vældige trommer, hvis skind han omhyggeligt har spændt, og derefter højtideligt befalet: slå, mine venner, slå. Som semiotiker hører jeg efter Thomsens sigende til blandt mørkemændene, der skal slås på (tromme imod), dvs. videnskabelighedsfetichisterne. Det er i egenskab af det sidste og ikke af det første, jeg føler mig nødsaget til at gøre visse indsigelser mod Thomsens uovervejelse om forholdet mellem Humaniora og Videnskabelighed.

Set fra et lidt højere perspektiv kan jeg og andre antagelig være ligeglade med, om en eller anden dommedagsprofet sætter sig i et hjørne af sin egensindige verden, tænder megafonen og uartikuleret, uargumenteret, manende dypper sine mørkemænd i tjære og ruller dem i fjer for så meget desto mere (vidt)løfterigt at anråbe intetheden, fraværsmærkerne, skrøbelighedsafstandene og de andre jærtegn, der befolker hans regelmæssige

åbenbaringer. I det mere jordnære perspektiv, der er mit — dvs. den daglige humanvidenskabelige forskning — forekommer det mig imidlertid at være en (ganske vist hjælpeløst formuleret) hån mod de lærere og forskere, der måske ikke ved, hvad de skal forbinde med Thomsens indsigter i det 'uudsigelige' eller intetheden, der ikke er intet (et Heidegger rip-off i øvrigt), men som ikke desto mindre underviser, giver viden fra sig, lærer de studerende at gribe deres genstande med ord og domme, hvis mening lader sig godtgøre, omstødes, kommunikeres.

Thomsen siger i sin tekst kun én ting, jeg kan forstå (jeg kaster hermed handskene: kan nogen forklare mig indholdet i de begreber, Thomsen gør brug af?). Den ting er forkert. Jeg siger altså det omvendte: videnskabelighed er et ideal, der kan og bør efterleves af alle og enhver. Videnskabelighed vil sige at bruge begreber, hvis indhold man kan beskrive for andre mennesker (og ikke mindst for sig selv, også selv om man er helt alene). Videnskabelighed er hensigten med et uni-

versitet. Ellers lukker vi det og gør det til en diskussionsklub, et forsamlingshus for kontingens eller relativitet, skrøbelighed og afstand eller hvad-ved-jeg-og-Thomsen. Videnskabeligheden har intet med naturvidenskab at gøre, ej heller med humanvidenskab. Den går forud for dem. Det er derfor, vi kalder dem videnskaber. Jeg bekender mig således som videnskabsfetichist. Jeg kan ikke få nok af det, morgen middag aften, forfra og bagfra, med og uden læder. Det er takket være den lidenskab, jeg tør se folk i øjnene, når min stilling bebuder mig at lære dem noget.

Forskellen mellem os dødelige og det uudsigeliges serafer, som Thomsen derimod synes at bekende sig til, er, at de sidste ikke har brug for lys eller tale for at se og forstå, hvorimod de første konstant må forlade sig på deres sprog og tæknings stringens og fattelighed. Så lad Gud om at forkynde det uudsigelige, så kan vi andre timelige caesarer fortsætte den uendelige beskrivelse af det sigelige.

Forskningsadjunkt Peer F. Bundgård, Center for Semiotik, AU

Sektorforskningen

Vores rapport har fået en hel sides ganske kritisk omtale i Forskerforum (nr. 120 1998 af **Sektorforskningens roller og rammebetingelser**, rapport 1998/7 fra Analyseinstitut for Forskning). På den ene side er vi naturligvis glade for en også kritisk omtale, men på den anden side beklager vi, at vi ikke på forhånd var blevet gjort opmærksom på kritikken — så kunne vi måske også have rettet faktuelle fejl og problematiseret omtalen.

For det første var det — som det fremgår af oplægget til undersøgelsen, der er citeret i rapporten — en væsentlig delopgave at lave en beskrivelse af institutionerne. I JØ's underoverskrift står der, at rapporten er blevet en beskrivelse (som om det var en overraskelse), og det implikerer, at JØ havde haft andre forventninger. Hvor han har dem fra kan vi kun gætte på, men de afspejler ikke den opgaveformulering, vi arbejdede ud fra.

For det andet bliver rapporten beskrevet som beskrivende på institutionernes egne betingelser. Den fjerde delopgave tog udgangspunkt i institutionernes selvopfattelse, så det kan vel heller ikke overraske, at dele af rapporten tager dette udgangspunkt. Men herudover har JØ tilsyneladende ikke forholdt sig til hovedoversigten i afsnit 2, hvor udgangspunktet var besøg i ministerierne, afsnittene om styringsmekanismer (der indirekte belyser optimalitetsovervejelserne), eller de økonomiske afsnit (der bl.a. tager udgangspunkt i virksomhedsregnskaberne og finanslovene). Det står i øvrigt mindst to steder (p. 15 og p. 134), at Miljø- og

Energiministeriet, Fødevarerministeriet og Socialministeriet generelt set er tilfredse med sektorforskningsinstitutionerne. Så det sidste (ministeriernes tilfredshed) har vi 'boret dybt i' og Jo — de var generelt tilfredse, ligesom flere i ministerierne har givet udtryk for, at det var nødvendigt for sagbehandlingens kvalitet, at man havde mulighed for at få lavet forskningsbase-rede udredninger.

For det tredje er der ikke, og har der ikke på noget tidspunkt været tale om en-trivselundersøgelse. Derimod er der, som det blandt andet fremgår af forsiden på spørgeskemaerne, vores hjemmeside og af rapporten tale om en undersøgelse, der inddrager forskellige kilder til besvarelse af en række spørgsmål, herunder spørgsmål om økonomi. Vi har således stillet spørgsmål til direktører, bestyrelsesformænd, personer i ressortministerierne og spørgsmål i spørgeskemaform til forskningsmedarbejderne. Svarene er for hver enkelt institution blevet sammenholdt, for at vi på den måde kunne sikre de enkelte oplysningers validitet. Herudover er der et afsnit (på 18 sider ud af 150) en gennemgang af hovedresultater fra forskningsmedarbejderundersøgelsen. Størsteparten af omtalen i Forskerforum bygger på dette afsnit. Det er beklageligt af flere grunde, blandt andet fordi vi er i færd med at udarbejde en selvstændig rapport med udgangspunkt i denne undersøgelse (hvilket i øvrigt også fremgår).

For det fjerde er det vanskeligt at se ud af artiklen, hvad der er citat fra en enkelt forskningsmedarbejder, og hvad der er et

generelt resultat. Der står således i artiklen: "De interne midler anvendes til administration og forskningen ender dermed med at være fuldt eksternt finansieret!" Denne sætning er revet ud af sin sammenhæng (udræbstegnet er i øvrigt JØ's tilføjelse), idet en enkelt medarbejder har skrevet dette i en kommentar. Men to afsnit før citatafsnittet står der i forhold til samtlige medarbejderes besvarelser om intern/ekstern finansiering:

...Derfor kan man ikke konkludere noget entydigt til fordel for enten intern eller ekstern finansiering. Tallene tyder derimod på, at medarbejderne ønsker begge former for finansiering,

I afsnittet lige før citatafsnittet står der: ...Konklusionen bliver derfor, at holdningen til de eksterne projekter er positiv, samtidig med at medarbejderne ønsker en vis andel af intern finansiering. (p.123-124)

Det tilsvarende gælder for udsagnet om, at der satses for lidt på nytænkning og grundlæggende forskning; der er tale om en enkelt medarbejders holdning og ikke den generelle holdning.

Overskriften "Medarbejdere tilfredse med ekstern finansiering" er der således ikke dækning for i rapporten, hvis "medarbejdere" skal tolkes som "de fleste medarbejdere" og ikke som "enkelte medarbejdere".

(Rapporten er gratis og kan rekvireres på 8942 2394).

Kamma Langberg, Pia Kallehauge og Kristian Kindler

DJØF's UFO-konference den 18. og 19. marts 1999

DJØF's Overenskomstforening afholder sin årlige UFO-konference i 1999 den 18. og 19. marts. Konferencen finder sted på Lisegården Kursuscenter, Liseleje. Programmet for konferencen kan ses nedenfor.

DJØF-tillidsrepræsentanter og -suppleanter samt interesserede medlemmer ansat ved universiteter og højere læreanstalter samt sektorforskningsinstitutioner er velkomne til at melde sig til konferencen.

Tilmeldingskuponen sendes snarest til:

DJØF,
Gothersgade 133,
Postbox 2126, 1015
København K.

Skal være DJØF i hænde senest den 16. februar 1999.

Kan også sendes via
telex-nr.: 33 95 99 99 eller
pr. e-mail med ovennævnte oplysninger
til: booking @djoef.dk.

Foreløbigt program for konferencen

Torsdag den 18 marts:

Kl. 12.30 til 13.30	Frokost
Kl. 13.30 til 13.40	Velkomst
v/ UFO-udvalgets formand, lektor Lise Lyck
Kl. 13.40 til 15.10	Oplæg om kontraktstyring på Risø
v/ forskningsspecialist, TR, Kirsten Halsnæs, Risø
herunder debat om oplægget, blandt andet set med
de universitetsansattes øjne
Kl. 15.10 til 15.30	Pause
Kl. 15.30 til 17.00	Forslag til ændring af universitetsloven
Oplæg v/ NN
herunder debat om oplægget
Kl. 17.00 til 17.15	Pause
Kl. 17.15 til 19.00	Oplæg fra konferencedeltagerne om erfaringer
fra de enkelte arbejdspladser med arbejdet med
udmøntning af overenskomst - 97
Kl. 19.30	Middag og socialt samvær.

Fredag den 19. marts:

Kl. 8.00 til 9.00	Morgenmad
Kl. 9.00 til 10.30	Forslag til ny stillingsstruktur på universitetsområdet
og på sektorforskningsområdet
Oplæg v/ direktør Martin Teilmann, Akademikernes
Centralorganisation herunder drøftelse af oplægget
Kl. 10.30 til 10.45	Pause
Kl. 10.45 til 11.30	Orientering om status i forhandlingerne om
overenskomst - 99 v/ konsulent Ruth Bek, DJØF
Kl. 11.30 til 12.00	Valg af sektorforskningsrådets repræsentanter
til UFO-udvalg og sektorforsamling
Kl. 12.00 til 12.30	Afslutning og evaluering
v/ lektor Lise Lyck, UFO-udvalget
Kl. 12.30 til 13.30	Frokost

Tilmeldingsblanket til konferencen:

UFO-konference

Kursus-nr: 16501
Kursussted: Lisegården, Liseleje
Dato: 18.-19. marts 1999

Deltagernavn: _____

CPR-nr.: _____

Privatadresse: _____

Post-nr./by: _____

Arbejdsgiver: _____

Evt. tillidshverv: _____

Tlf. arbejde: _____

Tlf. privat: _____

Ønskes fællestransport fra Gothersgade?

- ja tak
 nej tak

Ønskes overnatning i København natten før konferencen?

- ja tak
 nej tak

Universitetsloven?

Der er ikke på grund af de studerendes manglende indflydelse, at regeringen vælger at tage Universitetsloven op til revision. For Forskningsministeriet er hovedsagen, at lovændringen skal give universiteterne mulighed for at indgå udviklingskontrakter med ministerierne samt samarbejde med fx sektorforskningscentre m.m.

Og forskningsminister Jan Trøjborg har varslet, at han gerne ser, at "udviklingskontrakter" kombineres med dispensationer fra Universitetsloven. Man kan derfor frygte en række dispensationsansøgninger, som vil trække endnu mere magt over til de enevældige, såkaldt "effektive" ledelser og væk fra de kollegiale organer – for slet ikke at nævne den ubehagelige afsmag af endnu en portion af den topstyring, som forskningsministeren tilsyneladende har forelsket sig i.

De studerende ser ikke de store positive perspektiver i de ændringer, der er lagt op til fra Forskningsministeriets side – og hvis vi skal tage udgangspunkt i den seneste ændring af loven, må vi desværre konstatere, at sporene skræmmer.

Som en hurtig overraskelse i forbindelse med 1999-finanslovens vedtagelse lykkedes det nemlig et folketingsflertal rimelig upåagtet at snige en udvalgt ændring af Universitetsloven igennem med rekordhastighed. Undervisningsministeriet tog kompetencen til at styre optagelsen af nye studerende tilbage til skrivebordsskufferne ved Frederiksholms Kanal – en kompetence som universiteterne ellers fik i forbindelse med lovens vedtagelse og som DSF betragter som et meget væsentligt element i universiteternes selvstyre. Det kan med lidt ond vilje ses som et vink med en vognstang om, hvor udviklingen går hen: Stærkere centralstyring, selektiv udhuling af selvstyret, kortsigtede og underfinansierede målsætninger og manglende inddragelse

af de berørte parter ude på institutionerne.

DSF har de sidste år arbejdet på at skabe enighed blandt de studerende om en række mål til revision af Universitetsloven, som samlet skal skabe større inddragelse af den brede universitetsbefolkning og sikre en bedre balance mellem universitetets opgaver:

- De kollegiale organers kompetence skal styrkes og ledernes kompetencer skal begrænses. Det er ikke vores erfaring, at den nye type af "stærke" ledere fører til flere kloge beslutninger – tværtimod har magtkoncentrationen ført til forhastede og lukkede beslutningsprocesser, som oftere skaber modvilje og forvirring i baglandet end opbakning og klarhed omkring mål og midler.
- Magtbalancen mellem grupperne i konsistorium og fakultetsråd skal ændres til fordel for den almindelige universitetsbefolkning. Især i konsistorium fylder ledelsesgruppen (rektor og dekaner) uforholdsmæssigt meget i forhold til studerende, videnskabeligt og teknisk-administrativt personale. Det er i dag alt for let at træffe vidtgående beslutninger på grundlag af snævre, ledelsesdominerede flertal hen over hovedet på disse grupper, som repræsenterer det store flertal af universitetsbefolkningen.
- Universiteterne skal levere både forskning og uddannelse til det højeste niveau – og hvis det skal ske som to sider af samme sag i stedet for som hoved- og biprodukter, skal undervisningens status styrkes i forhold til forskningen. DSF ønsker en styrket kompetence til studienævne i form af reel råderet over undervisningsressourcerne, styrkede muligheder for rekvirering af undervisning og inddragelse i ansættelses-

Af **MADS ENGHOLM**,
uddannelsespolitisk sekretær,
Danske Studerendes Fællesråd (DSF)

proceduren – både når det gælder langtidspanlægning og når det gælder konkrete stillingsopslag og –bedømmelser.

Universiteterne fungerer som et samspil mellem studerende, videnskabeligt personale og teknisk-administrativt personale – så loven skal afspejle en fornuftig hensyntagen til alle tre gruppers interesser og lægge op til et samarbejde mellem dem. Derimod er det svært at se den selvstændige begrundelse for en styrket ledelse, forstået som et fåmandsvælde i traditionel forstand (som senest ansættelsesbekendtgørelsen lagde op til). Universiteterne er pressede – men vi er endnu ikke reduceret til de rene pølsefabrikker. Universitetet har stadig potentialet til at være et samlende rum for selvstændige og kritiske fællesskaber. Men det fordrer, at medlemmerne af fællesskaberne forpligter sig og engagerer sig i hvordan vores rammer fungerer – og for tiden trækkes der i den stik modsatte retning.

FORSKERforum er blevet pålagt at optage følgende:

"Kendelse fra Pressenævnet

FORSKERforum bragte i Nr. 119, november 1998 en artikel om en fem år gammel sag om plagiering, der var blevet taget op af svigerfaderen til en kollega til den lektor, der havde foretaget plagieringen.

Svigerfaderen, Klaus Illum, har klaget til Pressenævnet, fordi han mener, at god presseskik er tilsidesat i forbindelse med artiklen.

Pressenævnet har udtalt, at artiklens offentliggørelse, herunder dens oplysning om, at klageren er svigerfar til en anden

lektor ved Odense Universitet, og at dette er årsagen til, at klageren havde rejst sagen om plagiering, burde være efterprøvet ved forelæggelse for klageren på forhånd.

Da dette ikke skete, har bladet tilsidesat god presseskik, og nævnet udtaler sin kritik af bladet.

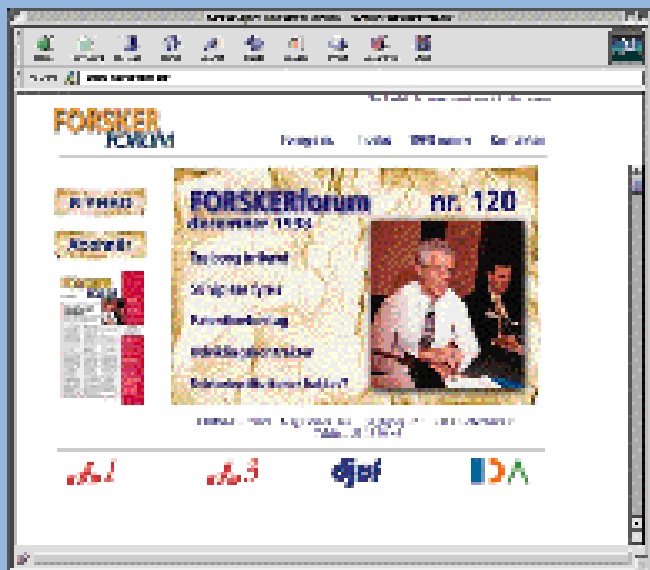
København, den 16. december 1998.

Axel Kierkegaard, Aage Lundgaard, Tage Clausen og Ole Askvig"

Til højre står den adressering, hvorunder abonnementet er registreret. Er der fejl eller mangler, eller skal modtageren ikke længere modtage **FORSKERforum**, bedes henvendelse rettet til bladet.

Ny læserservice: **SIDSTE NYT** *- kobl dig på ...*

Dagsaktuelle nyheder om forsknings- eller fagpolitiske emner kan findes på FORSKERforums hjemmeside: www.forskeren.dk. Hjemmesiden opdateres, når der er relevante nyheder, som straks bør komme ud til FORSKERforums læsere. Emnet vil så blive fulgt op i det følgende nummer af bladet.

Som en ekstra service kan læsere koble deres e-mail på, så der indløber en besked hver gang, der er en nyhed på hjemmesiden. Man må væbne sig med lidt tålmodighed ved opkoblingen, men belønnes i fremtiden ved straks at få de sidste nyheder.

Der er flere slags service på hjemmesiden: Udvalgte artikler fra det seneste nummer af FORSKERforum samt alle artikler fra de seneste numre. Endelig er redaktionen ved at opbygge et arkiv over de væsentligste artikler gennem årene.

**Forskerforum har
fået hjemmeside
med nyheder:**

www.forskeren.dk